

అడయిక్క-ప్పిళ్ళై

ముద్దు కృష్ణ

ఉమా పబ్లిషర్సు
విజయవాడ.

అన్ని హక్కులూ
(శీ) ముద్దుకృష్ణగారివి

మొదటి ముద్రణ : 1941
రెండవ ముద్రణ : 1955

నిర్మలా ప్రింటర్స్, విజయవాడ-1.

★ డి. వెంకటస్వామికి ★

అంకితం

★

పాత్రలు

అడయిక్కప్ప పిళ్ళై : భీమా ఇన్స్పెక్టర్

శ్రీవారు : జమీందారు

ముఖ్యప్రాణరావు : భీమా ఏజంటు

అంకమ్మ : శ్రీవారి నాభి

సీతాచలం : తల్లి

ప్రభావతి : వేష్య

ప్రభుల్ల : చెల్లెలు

పాత్రలు, కథ కేవలం కల్పితం

1

వెద్దహాలు : ఇన్ స్ట్రూమెంట్స్ ఆఫీసు. ముందుభాగం ఎడమమూలను చిన్న బల్ల, దానిమీదను టైప్ రైటర్, కాగితాలూ, రెండు ఫైళ్ళూ ఉంటవి. బల్లయెడరను తుర్చి. మధ్యను ఒక ఆఫీసుబల్లా, దానిమీద ఫైళ్ళూ కలాలూ, పిరామిడ్లూ, ఇతర ఆఫీసుసామగ్రి వుంటవి. బల్లమట్టా పేయ తుర్చీలు ఉంటవి. వీటికి ఎడంగా తుడి యెడమద్యారాలకు పక్కను రెండు వైపులూ, రెండుచీరువాలు ఉంటవి. గోడలమీదను నాలుగువైపులూ ఇన్ స్ట్రూమెంట్స్ కంపెనీల కేలండర్లు ఉంటవి. ఎడరగోడ మధ్యభాగంలో మద్రాసురాజధాని పటం వేలాడుతూవుంటుంది.

ముఖ్య ప్రాజెక్టు

పల్లవి కాయకరీరం. వయస్సు 35. కణతలను బెండకాయముద్ర లుంటవి. నొసటను ఇండుబుగింజంత పల్లబొట్టూ, దానిలోనుంచి ఊర్వ ముఖంగా సన్నగిల్లిన నిడివిబొట్టూ ఉంటవి. మధ్యపావీడి క్రాపు, గ్లాస్లో పంచి చిత్తగోచిపద్ధతిని కడతాడు. గ్లాస్లో బసినపైన దోరియాలున్న మజ్జన్ లాల్చీ. కాలికి కలకత్తాస్థిపర్ణుఉంటవి. అశ్రువా, దూకుడూ కలిగి రానిఅతవలె చెలించిపోయే స్వభావం.

ప్రభావతి

వయస్సు 25. తగుమాత్రం కండపుష్టి పున్నప్పటికీ మనిషి స్థూలం కాదు. పొడుగైన వాలుజడ చివరను సీతాకోకనిలక ఆకారంగావున్న పెడల్పు బిచ్చు కట్టివుంటుంది. నొసటను ముంగురులు కృత్రిమమేమో అనిపించుతవి. పెడల్పుబిర్రీ అంచులున్న ఉప్పొడచీరా, పొట్టిబేతుల చివరను అదే అంచువున్న బొజ్జ, ఆమె దుస్తులు. కాళ్ళకు నాజుకయిన చెప్పులుంటవి. చేతులకు నన్నని బంగారు గాజులు రెండుజత అంటవి. మెడకూ రెండు కేటల వాచీగలనూ, చెవులకు నిడివిసాటి లాలకులూ, నడుతున్న చిన్న అగరుబొట్టూ ఉంటవి. చిన్న జేబురమాలు ఎడమచేతి గాజులలోనుంచి వేలాడుతూవుంటుంది.

మార్పున్నప్పుడు వాలుజడ వొంగూరంగా వడ్డెలలంబిదకు వేసుంది. కదిలి నడిచినప్పుడు, అజడకు అనగనరంగి ఒక్కలకు సురుగుంది. మంచి కుటుంబం గలదీ, తత్ఫలమే అనిపించే ఆకర్షించద మేకక, ఒక విధమయిన విచిత్రగతి స్వాభావికమూ, కల్పితమూ అనే అనుమానం మోజుగలవానికి విడనిసమస్య వస్తుంది. మనిషి చాలా టక్కిరి అనిపిస్తుంది; కాని ఆ టక్కిరితనమే ఒక వింత ఆకర్షణగా లాగుతుంది.

అడయిక్కప్ప పితృ

నీటితో నిండిన మేఘంరంటివాడు. వయస్సు 45. తెల్లపంటూమూ, గళ్ళతోటూ, విమలకా భార్య కొత్తగా కాపురానికివచ్చిన గోజులలో ఆమె అల్లిన “మెర్మిరెడ్డో కాటన్ సెక్టై”, ఎర్రకోడూ, నల్లమేజోళ్ళూ మలాకాబెత్తం చేతికర్రా, చెవులకు తెల్లరాళ్ళ అంటుకోడూ, కళ్ళకు గోర్లు గోర్లు డ్రేంజీన్న అద్దాలూ, సరాసరి పెనుకకు నొక్కి దువ్విన క్రాపూ; ఒక విచిత్రకృత్తిలా కనబడతాడు. నడుతున్న పావలాకనంత తెల్లబొట్టు వుంటుంది. చిన్న డ్రైంచికటింగ్ మీసం.

కాస్త తీవ్రతగలిగే ఆనందించి, కాస్త కారానికి వొగ్గిరి, వేలతనంగా కేలితాయే స్యభారం గలవాడే; కాని సమయమెరిగి మెప్పించి ఒప్పించి, వ్యవహారం చేయగల నిపుణుడూ, జాగాయెరిగి బ్రాహ్మణుడే నేర్పరి అనిపిస్తాడు.

ప్రభావతి

[గది అంతటా స్వతంత్రంగా తిరుగుతూ ఖులాసాగా పాడుతుంటూ,
మధ్యనుభ్యం అక్షురతో గుడ్డుంజేపు చూస్తూవుంటుంది]

ఏటికె ఈ మగవారల

బూటకాలు నమ్మించెడుట

ఏటికె ?

ఆటలాగుకొందురు ఏ-

పాటి ననితదొరికిన, తమ

ఆట ముగిసినంతనె కొస-

గోట మీటి విసరుదురే ?

ఏటికె ఈ మగవారల

బూటకాలు నమ్మించెడుట

ఏటికె ?

[పాట ముగిసేటప్పటికి సెట్టుమీద చప్పుడు విని, అటు చూస్తుంది.
అడయిక్క-ప్ప పిళ్ళై, చేతికర్ర ఈడ్చుకుంటూ ప్రవేశిస్తాడు. పిళ్ళైను చూసి
తెల్లనోతుంది. పిళ్ళై అమెనుచూసి ఆశ్చర్యంతో నోరు తెరిచి, మళ్ళీ
సరకుని మండహాసంతో]

పిళ్ళై

సోక్కుండాదే, నిండా సోక్కుండాదే, సోక్కు, అడెడెడెడే!
[మందుకు నొస్తాడు, ప్రభావతి నోసలు చిట్టించి, గిరుక్కుమని పిరిగి,
రెంజవ ద్వారంలానుంచి సుద్రుమని పారిపోతుంది. పిళ్ళై దిగాలుపడి
అగిపోతాడు. రావు ఆంజోళనపడుతూ ప్రవేశిస్తాడు]

పిళ్ళై

[వెనకకు లిగి, కసిరికొడుతూ] ఎన్నాయ్యా, ఇది; ఇది.
స్త్రీ ఆఫీసు... ఇది ఎస్త్రీ వేబారం ? ... వాట్సాల్స్ ? ...

ణోణోణోణోణో, నాన్ రిబోల్ట్ సేస్తురు... సేస్తురు చూడు,
పెరియరిబోల్ట్... [మంచుకువచ్చి కర్చితో దర్జాగా కూర్చుని, ఆజ్ఞాపిస్తూ]
ఎన్నాయ్యా ముక్కిప్పేసరావూ ... ఎన్నా వేబారం ఇది ?
ఇన్ స్టూరెన్స్ తలిస్తేవా, శుమ్మా నాడగం తలిస్తేవా ? ...
ఇది ప్రమాదా? ... సాల్లు... స్పీక్ మేన్ !

రావు

తొందరపడకండి పిళ్ళైగారూ; అన్ని యేర్పాటులూ
చేశాను.

పిళ్ళై

[ఈసడిస్తూ] ఏర్పాటులు; యేర్పాటులు... ఎన్నా యేర్పా
టులు?... టెన్ మంత్రే ... పత్తుమాసం అవ్వండి... యేది
వేబారం ? ...

ఇనకు, యాబత్తు ఆయిరం; ఫిష్టి థాసంట్ వుండిందే...
ఎస్తీ సేస్తువు?...

పెరియ ఆఫీసు పెడితి నంటివే... ఇదిదానా పెరియ
ఆఫీసు... నా మూతి ఆఫీసు...

కంబెణీకి ఖాన్, ఖాన్, ఖాన్, [లేచి, చేయిరూడిస్తూ] ఎల్లాం
ఖాన్ దా !

రావు

ప్రీజ్ వైట్ సార్ ... కొంచెం తాళండి పిళ్ళైగారూ.
[అటు తిరిగి] ప్రభావతీ ! ప్రభావతీ !!

ప్రభావతి

[తొలకునుంచి] ఆ !

٢٠

[శేక విని, కుప్పిలో కూర్చుంటూ, మందహాసంతో] ముక్తి ప్పే సరావూ, చూరదీ ? అ !

१५

["ఉంపండి" అన్నట్లు కడుసంజ్ఞచేసి, గుమ్మంవేపు పెత్తాడు. పిళ్ళ వంశురగా కర్ర చూపుతుంటాడు. రావు ప్రభావతి రాకచూసి ఇటు తిరుగుతాడు. ప్రభావతి గుమ్మంవద్ద నిలబడిపోతుంది. రావు తిరిగి చూసి, రమ్మని సంజ్ఞచేస్తాడు. ప్రభావతివచ్చుంది; పిళ్ళ కూర్చుంటాడు]

రావు

ప్రభావతీ, నీరే, మన కంపెనీ ఇన్ స్పెక్టర్ అడయిక్కప్ప
పిళ్ళైగారు...

ప్రభావతి

నమస్కారం.

ॐ नमः

మృచ్చమృచ్చ [అంటూ నోరు చప్పరించి] శరిశరిశరి, ఉక్కారు
ఉక్కారు... కూసుండేద్దానే!

రావు

[ప్రభావతిని నూచిస్తూ] ప్రభావతి ఈపూరికంతకీ ప్రఖ్యాతి పొందిన వేశ్యా కుటుంబంలోనిది. మన కంపెనీ లింకు చాలా అభిమానం. వీరి కుటుంబంవల్ల వీళ్ళ కులంలోనేకాక, వాళ్ళ తాలూకువారందరిచేతా బోలెడు వ్యాపారం మనకీ జరుగుతుంది ...

పి తృ

వో, వో, వో, జరుగుచు. జరుగుచు ... జరిగిదా
తీరుచు ... [ప్రభావతితో] ముక్తి ప్పేనరావు నిండా వేబారం
మనిసి, రొంబా తెలివి మనిసి, నల్లా స్నేహిదం మనిసి !

ప్ర భా వ తి

వేపారిపంతుళ్ళకీ వేశ్యలకీ వ్యాపారాలలో పోలికలు
మొచ్చు; పనులు వేరైనా పద్ధతులు మావి ఒక్కటే !

రా వు

ఏం నోటిచొరవ ? సమయం బేసమయంలేదూ; మంచి
మర్యాదా లేదూ...

పి తృ

అడెడెడెడే, ఎన్నాసార్ అట్లా కోబంసేస్తువు? వాళ్ళుదా
గేలి చేసేదానికి వుంటురు; మనందా నవ్వేదానికి వుంటుము!...
ఎంతకు అమకళం సేస్తువబ్బా...

[ప్రభావతితో] సూడూ, పెరబావదీ! మనకి కోబంలేదు...
సూస్తువా, మనకి... గేలిసేసి సూస్తువా?

ప్ర భా వ తి

మాకు అలాంటివి చేతకాదండీ... అటువంటివాళ్ళు ఆ
వీధిని వేరేవున్నారు... గేలి ఏమిటండీ పంతులుగారూ ?

రా వు

అదీ, మెడ్రాన్ తెనుగు... గేలి అంటే తప్పుమాట ఏమీ
కాదు, వేళాకోళం అన్నమాట.

పిళ్ళై

[బిగ్గరగా నవ్వుతూ] అడెడెడెడే, పెరబావదీ, గేలి నాక వేరుగా తలిస్తావా? శుమ్మా, దమాష్దా!

ప్రభావతి

[నవ్వుతూ] పిళ్ళైగారూ, నవ్వు ఆగడంలేదు; మిమ్మల్ని చూసి అనుకోకండి... అలనాటులేక మీభాష దమాష్-గా అనిపిస్తావుంది.

పిళ్ళై

మ్మమ్మమ్మ... అదురు బయంలే... ఆండవాళ్ళు నన్నా ల్నిందిదా [ముఖ్య! పాణావునో] నవ్వు నిండా ఆరొక్కమే!

రావు

[ప్రభావతిగో] నీగోలకేంగాని, లోపలికిపోయి టిఫిను కాఫీ పట్టుకురా.

ప్రభావతి

[పిళ్ళై చక్క-నుంచి పోవోతుంది]

పిళ్ళై

ఇప్పొవేండా కాఫీ... ఇప్పొదానే స్టేషన్లో బోంచేస్తామి, కాఫీ! [కొంగుపట్టి ఆమెను ఆపుతూ] పెరబావదీ, పెరబావదీ, నిల్చేద్దానే, నిల్చేద్దానే!

ప్రభావతి

[ఒక ఓరమాపు కటాక్షించి, వాయ్యారంగా వెలి లాక్కంటూ శ్మశానం చేయి తగిలించి, తిప్పుకుంటూ వెళ్ళిపోతుంది]

పిళ్ళై

[వొళ్ళు యుల్లుమని, స్వర్కుళుళం అనుభవిస్తూ] డాడాడాడాడా,
ముక్కిప్పేనరావూ, ముక్కిప్పేనరావూ, మనకి వొడంబు తెలి
సేది లేదబ్బా... నిండా సవిక్కం సే స్తివి—సాలబ్బా, సాలు!
నైసాన యేర్పాటు సే స్తివి...వో!

[గొంతుకు తగ్గించి] పెరియ బ్యూటిఫుల్ మనిసి పెర
బావది... నిండా బ్యూటిఫుల్!

మనకి ఇప్పుడుదా తెల్సింది... నీవు సేస్తువబ్బా నీ-ట్టా
వేబారం సేస్తువు... బయంలే... బయంలే. [లేస్తాడు]

రావు

మీ దయవుండాలి సార్; నాకు కొన్ని చిక్కులు
వొచ్చికాని, లేకుంటే ఈపాటికి రెండు లక్షలైనా న్యాయపారం
చేసివుండును. కాస్సేపటిలో వొస్తారు జమిందారుగారు...

పిళ్ళై

[లేచి, ప్రభావతి పెళ్ళిన ద్వారంపైపుమాస్తా] వో, సమీం
తారా? ... సమీంతారు వొస్తురా?

రావు

బేను సార్; అటునంటివారిని ఇద్దరిని పట్టుకుంటే
చాలును, చిల్లర పోలీసులు ఎన్ని వంలాభం?

పిళ్ళై

ఆమా, ఆమా, ఆమా! అదిదా ఫస్టు, అట్లదాచేసేది...

నేను రాస్తుచులే, కంబేణీకి నైసాన రిబోర్టు రాస్తును!
ముక్కిప్పేనరావూ, ముక్కిప్పేనరావూ! [శివు తడుకూ] బయ
పడాదే! బయపడాదే!! బయపడాదే!!!

రావు

[మఖం విశిష్టా] చూడండి సార్. ఆఫీసు ఎలా యేర్పాటు చేశానో... నాకు కంపెనీవారు ఇప్పటికి యిచ్చిన కమీషనంతా అదిగో ఆ ప్రభావతికోసమూ, ఈ ఆఫీసుకోసమూ, ఇంటి అద్దె కోసమూ ఖర్చయిపోయింది. ఇందాక మీరు...

పిళ్ళై

మనసు కష్టం సేసుకోక బాబ్... మనకి కొంజం ముందు కోబం, అంతదా... అవరం... [ఆవ్వారంవేళు తెల్సి, అటు చూస్తూ నిలబడిపోతాడు]

రావు

చూడండి. ఈ కుక్కీలూ... బల్లలూ...

పిళ్ళై

[చూడకుండానే] వో, నైసాని యిరుకు, నైసాని యిరుకు రొంబా నైసాని యిరుకు...

రావు

చూడండి. ఎంత సౌందర్యంగా యేర్పాటు చేశానో...

పిళ్ళై

[ప్రభావతి తెల్సినవేళ చూస్తూ] సూస్తినే, సూస్తినే, ముందు అద్దా, సప్రందెర్యముదా సూస్తిని... ముక్కిప్పేనరావు పెరబావది సప్రందెర్యం...

రావు

అదికాదు సార్, తామురాగానే కోపంతో నిష్కార
ణంగా చీవాట్లు ఆరంభించారు... [పిళ్ళే యెవరవ్వెళ్ళి గుమ్మరిని
అడ్డం నిలుస్తావుంటే]

పిళ్ళే

[అతనిని అడ్డంలేకుండా పక్కట లాగితే] అదీ, శుమ్మా
దా... అడేడే, మీకు ఆన్ దిరులకు ఇదిదా బెద్దలోబం. ఎల్లాం
[స్రిక్టా సూస్తురు.

బయపడాదే ముక్కిప్పేనరావూ, నాన్ నల్లారిబోర్టు
రాస్తును. సూడిమీ, పెంబావది పూడిసిందే?

రావు

వాస్తుంది. కూర్చోండిసారే, ప్లీజ్ సిట్ డౌన్, [అటుతిరిగి]
ప్రభావతీ! ప్రభావతీ!!

ప్రభావతీ

[లోపలనుండి] ఆ! వాస్తున్నా!

పిళ్ళే

[నర్దుకుని వచ్చి, తర్ఫీల్ కూర్చుని, ముఖం వికసిస్తూ] నల్లా
గాత్రంసార్! నుంగళ్ ఆన్ దిరబాష నల్లా మ్యూజికల్
లేంజ్యేజ్.

ప్రభావతీ

[టిఫెనూ, కాఫీ ప్లాయింగ్, కప్పులూ ఉన్న "టేబు" పట్టుకొని
ప్రవేశిస్తుంది]

పిళ్ళై

[కళ్ళు అప్పజెప్పి చూస్తూ] అడడడడడే ఇది ఎట్టి సార్ ?
వాట్సేదన్? సర్వెంటిల్లియా?

రావు

[ప్రభావతీ, అందుకుని బట్టమీద పెడుతూ] నాఖరు ఉన్నాడు
సార్! కాని, వాడువుంటే మనకు స్వేచ్ఛవుండదని పొమ్మన్నాను.

పిళ్ళై

[ప్రభావతీ] ముక్కి-మైనరావు పెరియాయోజనమనిసి!
[ముఖ్యప్రాణరావుతో] వేండా సార్ ! సర్వెంటు వేండా [చిన్న
గొంతుతో] ఇప్పు వేండా సర్వెంట్.

ప్రభావతీ

[కప్పులు సద్దతూ] పిళ్ళైగారూ, ఊమించాలి, మీపేరు
నోరు తిరగడంలేదు.

పిళ్ళై

[గొప్పగా] మన వేరుదానే! అడయిక్క-ప్పపిళ్ళై, ఆమ!

ప్రభావతీ

అడ...అడ...అడకప్ప...

పిళ్ళై

అట్టేయిల్లే, అట్టేయిల్లే. [విడదీసి పలుకుతూ] అడయి...
కకప్ప...పిళ్ళై.

ప్రభావతి

పోనీలండి. పిళ్ళైగారూ అంటే చాలదూ?

పిళ్ళై

వో, అంతదా సాలు, వో, సాలు, సాలు...సాలు !

రావు

పిళ్ళైగారూ, కొంచెం చేతులూ ముఖమూ కడుక్కుంటారా ?

పిళ్ళై

[చేతులు చూసుకుంటూ] కయ్యి నల్లదా యిరుకు...

ప్రభావతి

[పిళ్ళై చేతులు పట్టి చూస్తూ వత్తుతూ] ఔనండీ, నీ జం గా
అలాగేవున్నాయి... [ముఖంమీద ముఖంపెట్టి చూస్తూ] ముఖం
కూడా పాపం నల్లదా...

పిళ్ళై

[అనందంతో] శరి శరి శరి, పెరబావది ఇష్టందా...మన
యిష్టం ! [ప్రభావతితో] మూంజి... థేన్ కళిగివాచ్చేదా ?
[రావుతో] సోప్పిరుక ?

రావు

సబ్బుప్రంది రాండి; ఇలా దయచేయండి. [అంతః
వారి మాత్రతాడు]

పి తృ

[పెంతుకత్తూ గుమ్మందగ్గర అగి, ఇటు తిరిగి] పెరబావదీ,
పెరబావదీ, నాన్ ఇప్పదావారెం...బిన్నేదా వొస్తును...

ప్ర భా వ తి

మంచిది వెళ్ళిరాండి. [పోనిచ్చి వెళ్ళిరించి, సవ్యతపుకొని]

మేత కరిపిల్ల, పోరున మేకపిల్ల
పారుబోతుతనంబున పందిపిల్ల
ఎల్ల పనులను చెరువంగ పిల్లిపిల్ల
అందమున కోతిపిల్ల యీ అరవపిల్ల !

[నిరగబడి సవ్యకూతుంటుంది]

రా వు

[కొనకొనలాడుకూ వొచ్చి] ఏడు పుటాలుపెట్టినా, ఎంత
మర్యాదస్తులతో సహవాసంచేసినా, మీ కులంబుద్ధి మీకు
పోదు...

నా ఉద్యోగం ఊడగొట్టుకోడానికి నిన్ను పిలిపించా
ననుకున్నావా? నాకొంప ముంచుకోడానికి నిన్ను కోరి తెచ్చు
కున్నా ననుకున్నావా?...

ప్ర భా వ తి

[నిరసనగా] ఏమండీ, ఊరికే చిందులు తొక్కుతారు;
ని...వ్వు...లు...తో...క్కి...న

రావు

ఆసీభడవా, అనేయ్! ఆకాస్తా నన్ను కూడా అనేయ్! నిప్పులు తొక్కిన కోతిలా అని...వాణ్ణి అన్నావుగా పందిపిల్ల- పిల్లిపిల్ల - కోతిపిల్ల - అని...ఆపద్యంగా వాడు విని, నాఉద్యోగం గంకాస్తా ఊడిపోతే నీకేం?

ప్రభావతి

ప్రతిదీ గాభరా చేస్తారెందుకండీ; ఆయన ఎక్కడో లోపల వున్నారకదా అని, సమయానికి సరిగ్గా జ్ఞాపకంవచ్చి చిన్న గొంతుకతో, సరదాకి, శ్రీనాథుడంతటి కవి అన్నాడు కదా అని, ఆపద్యం చదివితే...

[దెబ్బతూ] ఈమాత్రానికే ఉద్యోగం ఊడిపోతుంది; ఊరు తగలబడిపోతుంది అని గోలపెడతారేం?

రావు

[కోపంగా] మీకేం, మీకన్నీ సరసాలూ సల్లాపాలున్నూ! చేతిలో పైసాలేక నేను చస్తూవుంటే, జాలైనా లేకపోయింది మీయమ్మకి. ఇస్తానన్న మూడువందలూ ఈయలేకపోయానని మూడునెలలనుంచి నా యెముకలు కొరికి వేస్తూవుంది. ఆఖరికి నిర్మోహమాటంగా మీచెల్లె చేత చెప్పించిందిగదా, డబ్బు తీసుకరాండే గుమ్మం తొక్కవొద్దని...

ప్రభావతి

ఆముసలిది అలా అన్నదని ఇంతసాగతిస్తున్నారే, మరి మాకు మాత్రం గడవడం యెలా చెప్పండి? నెలకి నూరు రూపాయాలు లేండే మాసంసారం గడవడుకదా... నేనా,

మీకు ఇలా కట్టుబడి వుండిపోయాను! అనాయుడుగాను తప్పు కున్ననాటినుంచీ మాచెల్లెలికి మరొక పోషణ కుదరనేలేదు; ఆముసలిది యెలా చస్తుంది చెప్పండి?

రావు

మీయమ్మే అనుకుంటే నీపూయెత్తావూ సంసారం గోల?

ప్రభావతి

[మఖం చిట్టింబి] ఊరుకుందురూ, నాకు వాళ్ళు మండు తుంది. మాఅమ్మ డబ్బడగడంసంగతి మీరెత్తారా, నేనెత్తానా, ఎందుకొచ్చిన మాటలు?

రావు

పోనీలే, నాదే పొరబాటు... సరా! [అతిహాసము] మురి, ఈ ఒక్కరోజు నా మర్యాద దక్కించు.

ఈ అరవవాళ్ళు అసలే దభాయించు మనుష్యులు; నేను వ్యాపారంలాటూ పూర్తి చేయలేదని, వొచ్చేరావడంతోనే వాడు తిట్టకుండా; లోపల కాలుపెట్టేటప్పటికి నీవు తళుకుగా యెదర పడితే మంచిదని... నేను బట్టావాడితో లేసిపేచీ పెట్టుకుని కాస్త అగిపోయాను...

[కఠింగా] కాని, వాడు కాలు లోపల పెట్టాడో లేదో అప్పిడే ఆరంభమా, నీభాగవతం?

ప్రభావతి

[సాగడితూ] నాదా భాగవతం?... [తళతళా నవ్వుతూ]

మీ భీమాభాగవతం ఇలా పఠనవత్తారంతో ప్రారంభమౌతుందని నాకేం తెలుసు.

రావు

ఛా, నోరుకట్టు! వేళాపాళా లేదు; ఎప్పుడూ ఒక్కటే వేళాకోళం...

ప్రభావతి

[ముఖం చిట్టించి] ఎందుకండీ ఊరికే ముఖం చెండ్లు కుంటారు? నేం చేసిన తప్పేమిటి?

రావు

మీకు తప్పులనేవి ఉంటేగా ఒప్పలేవో తెలియడానికి... మీ జాతి లక్షణాలు మీకు సహజమైపోయాయి... వాచ్చే రావడంతోనే మనిషిని ఆకరించి, కష్టించడానికి, వాడూరాగానే తుద్రుమని గదిలో దూరిపోయావు... పాడు వేశ్యావేషాలు.

ప్రభావతి

[సాగడీస్తూ] ఆ! మావి పాడు వేశ్యావేషాలైతే మీవి వివరీత వేషారివ్యాఖ్యానాలు కావుకాబోను! ప్రతీ దాన్నీ, ప్రతీ మనిషినీ, అనుమానంతో చూడడం, చచ్చినా వీడి సమ్మకపోవడం... [బుగ్గలు పొడుస్తూ] మీకులంబుద్ధి కాదే?

రావు

ఆ! ఏంపోగరు?

ప్రభావతి

[పెత్తగా] అబ్బ, ఉండండీ... చెప్పనీయండి [శీర్షాలతీస్తూ] ఎంతో భీమాభాగవత్ స్మృత్యు... పంపల జీతగాడు... ముద్రాసు

నుంచి మెయిల్లో దిగుతున్నాడంటే ఎలాగుంటాడో అనినేను
యెదురు చూస్తుంటే, [విపరీతంగా నవ్వుతూ] మాతాత్తుగా
యెలుగుబంటో... ఏదువందో... అన్నట్లు ఎదురై తే...
భయం వెయ్యదూ మరి... [ఒరగబడి నవ్వుతూవుంటుంది]

రావు

[నోటిమీద జేయివేసి] ఏమిటి, ఆ ఆ ! నవ్వేమిటి ? అరే,
నీదుంపతేగా ... నువ్వు యేధోరణిలోపడితే ఆధోరణే...
ఇవాళ నాకొంపముంచేటట్టున్నావు... ఇంటికి వెళ్ళాక నీ
నవ్వులాటలు సాగించుదువుగాని, వాడుగనా వింటే...

ప్రభావతి

ఒక్క మెతుకుపట్టి అన్నంసంగతి చెప్పుకునే జాతిగదా
మాది ; ఆయన సంగతి ఆ మాత్రం గ్రహించలేకపోయానా ?
అప్పిడే రారులెండి. ఆ సబ్బాసబ్బా మొహాన్ని రుద్దీరుద్దీ,
అరగదీసేస్తుంటారు; ఆ నలుపుమొహానికి ఇప్పుడు తళుకు
కావాలిగదా ?

రావు

చివరకి చూస్తే, నా వ్యాసారం చచ్చి, ఇది నీ వ్యాసా
రంలోనికి దిగేటట్టుంది ... తీరా ఆ జమిందారు నొక్కణ్ణి
రమ్మన్నాను. ఈ ఊణమో మరోఊణమో ఆయనకూడా
దిగుతాడు.

ప్రభావతి

[అలాచసతో] అయితే?

రావు

అయితేనా, ఏముంది? నిరంతరం కోడిమాంసాల వేడి మీద నుండే జాతి ఆ జమిందారులది; సీమాత్రం తక్కువ కులు కూపున్న ఆడది యెదరపడితే ఇకేముంది? దానికితోడు నీవూ కన్ను కలిపి కథలోనికి దింపావా; నా భీమావ్యాపారం దిగజారి, నీ భీమాకలాపంలోకి దిగుతుంది.

ప్రభావతి

పాడు అనుమానాలూ మీరూ, నాకెందుకూ యీ వెధవ వ్యాపారం? [దృఢతూ] మీ భీమావిలాపమూ వొద్దు, నా భామకలాపమూ వొద్దు. మీ బాధేదోమీరే పడండి. నాకెందుకూ లేనిపోని రొస్టు...నాదే బుద్ధితక్కువ [నటనలో లేచి వెళ్ళిపోతోంది]

రావు

[గాభరావడుతూ ఆమెను వెంటాడుతూ] అరే, ప్రభావతీ, ప్రభావతీ, అగాగు! నీకు పుణ్యముంటుంది, నా మర్యాద దక్కించు, కొంచెం జాగ్రత్తగా ప్రవర్తించూ, నా గౌరవం కాపాడూ, అన్నాను కాని, మరేమన్నా అన్నానా?

ప్రభావతి

[చిరాకుపడుతూ] నేనుమాత్రం ఏంచేశాను? చీటికీ మాటికీ 'జాతిబుద్ధి జాతిబుద్ధి' అని సూదిపోటుమాటలూ మీరున్న...ఎవరి జాతిబుద్ధులు యెవరికి వోదిలాయితేండ, మా జాతిబుద్ధి మాకు పోవడానికి...మా అమ్మ పోవట్టంటూన్నా,

పోనీ, అంతగా బ్రతిమాలుతూ ఉత్తరం రాశారుకదా అని, మా యమ్మతో పోట్లాడిమరీ వొచ్చినందుకు తగిన శాస్తి చేస్తున్నారు...[వీడుపు నటిస్తూ, కళ్ళు అడ్డుకుంటుంది]

రావు

[భుజంమీద చేయివేసి బుజ్జగిస్తూ] నీ బొడ్డు బంగారంగానూ, నేనే నోరెత్తను, వొచ్చి నామాట దక్కించు, సరా !

కళ్ళైదురుగా నీలాంటిదికనబడుతూంటే, ఆ జమిందారు నీకు కళ్ళప్పజెప్పి, కాగితాలమీద సంతకాలు పెడతాడు; ఆ ప్రీమియం కాస్తా కట్టేస్తే, నా మొత్తం కమిషన్ నాలుగు వందలో అయిదువందలో మినహాయించుకుని, మీ యమ్మకు ఆ మూడువందలూ పారేసి, మిగతాదాంతో నీకూ మీచెల్లెళ్ళి పది, పది చీరలు కొని పడేద్దామని ఆశిస్తున్నాను.

ప్రభావతి

[చదువుగా దగ్గరకుకళ్ళి, చొక్కాచొక్కాం లాలనగా తిప్పుతూ] అయితే సరేకాని, మరి...ఈ పిళ్ళైగారితో నేను వేళ్ళనని చెప్పారుగదా - ఆ జమిందారుతో... మరొకవిధంగా మార్చి, టైపు...

రావు

ఒకకోవకో, నాకు నాటకమాడడం నేర్పేటట్లున్నావ్, ఆ వెర్రి పిళ్ళైతో ఏంచేస్తే ఏం తగాదా? అసలు నాటకం ఆ జమిందారుతో అంటూంటే! అవసరానికి అడ్డుపెట్టి వేళేకత్తి లేని దద్దమ్మనికాను! [మిశంమీద చెయివేసి] ఆ మాత్రం మెదడు ఏడిసింది మనకి! కాని, నీవుమాత్రం దయవుంచి నా నాటకంలో నీ అంతర్నాటకాన్ని మాత్రం అల్లకు! .

ప్రభావతి

[తీవ్రంగా] ఇదిగో, ఇదే మీకున్నబుద్ధి... నాకెందుకూ ఈ పాడుగోల; మీ అనుమానాలతో నేను చావలేను . . . తేగలుగుతేడబ్బు తెండి; లేకపోతేపోసిండి... మీకు ఒక సలాం. నేను ఈపనులు చేయలేను . . . నాకు అసలే భయం ఈ జమిందారులంటే . . .

రావు

ఆరే, ఎందుకూ భయం? నీకేం మతివ్రందా లేదా; ఆయన నిన్ను పలకరిస్తారా, ఆయన్ని నీవు పలకరిస్తావా?

ప్రభావతి

[భయమిడ చేయబడి, లాలనగా ముఱుతూ] మరీ... ఆ ఆఫీసు సంగతులూ... అవేవో ఆటైపు సంగతులూ, ఆ జమిందారుగారుగనా అడిగితే, నేనేంచెప్పను, నాకేం తెలుసు నని...

రావు

ఓసి వెర్రిమాలోకమా, ఇదా నీభయం! నీకేం ఘరవా లేదు; నేను పక్కనే వుంటానుగా! చూడూ, నీవు బామ్మలూ కూర్చో... కదలకు... ఆ జమిందారు పలకరించినా పలకకు, సరా!

ప్రభావతి

పంతులుగారూ, మీకు సమస్కారం. నన్ను పోసి యండి; ఎవరైనా నాటకాలకి పనికివాచ్చే మనిషిని పట్టుకోండి; నన్ను మాత్రం చంపకండి.

రావు

ఓసి పిచ్చిదానా, ఈ ప్రపంచకమే ఒకనాటకం. అందు లోనూ సీ జీవితానికీ నాజీవితానికీ అడుగడుగునా, మడత పేచీలూ మజాకాలూ వుంటేనేగాని, మనబ్రతుకుదెరువులు మార్గానికీరావు! ఇంతతెలివైన దానీవీ, ఈ మాత్రానికీ ఇలా హాడిలిపోతున్నావేం?

ప్రభావతి

నాకెందుకండీ ఈగోల ... ఈజమీందారులంటే నా కెందుకో భయం! పైగా, మీతో, కూర్చుంటే మరామేకు, నీలుచుంటే మరామేకు! మీ అనుమానాలతో నేను బాధ పడలేను; నన్ను చంపినాసరే నేనుండను! నేపోతాను [వళ్ళబోతుంది]

రావు

[అతడు చీయిపట్టి ఆపి] ప్రభావతీ, ప్రభావతీ, ఈ ఒక్క పూటా నామాటదక్కించు... నీమీద ఆధారపడి నిబ్బరపరి చాను. ఇంతవరకూ నిజ్జేపంలా దారికివోచ్చిన వ్యవహారాన్ని నిష్కారణంగా కాలితో తన్నివేయకు. నామాట విను; ఇదిగో ఇవి చేతులుకావు... [చేతులు దీసంగా పట్టుకుంటాడు]

ప్రభావతి

[నవ్వు ఆపుకుంటూ] మా బాగుంది. ఇవీ, చేతులుకాక పోతే మరేమిటి?

రావు

నన్ను దద్దమ్మను చేసి నానోటిని అనరానివికూడా అని పించాలి కదూ... సరే, కానియ్యి... చేతులుకావు ... కాళ్ళు.

ప్రభావతి

మరీబాగుంది!... కాని, మీకోసం నేను నాలుగు
కాళ్ళ జంతువుని కాలేను...

రావు

ఛీ, కట్టిపెట్టు వెధవ వేళాకోళం... [బిగ్గరిగా] నేను
చచ్చి సున్నమై నానాగడ్డి కరుస్తుంటే; ఎలకకి ప్రాణపోకటా
పిల్లికి చెలగాటా ... [తనుకను తిరిగేటప్పటికి]

పిళ్ళై

[ప్రవేశిస్తూ] ముక్కి-ప్పేనరావూ, ముక్కి-ప్పేన రావూ,
ఇయ్యియ్యియ్యియ్యో, ఎన్నాయ్యా శుమ్మా అమకళంసేస్తువు.
ఎన్నా పెరబావదీ కూసుండేత్తానే...

రావు

[గతుక్కుతుని పద్దతుని] ఆ... ఏమీలేదు సార్, వాళ్ళ
యింటిసంగతులు చెప్పి బాధ పడుతుంది. అంతే... చూడు
ప్రభావతి, పిళ్ళైగారికి యిడ్లి సాంబాదూ...

పిళ్ళై

వేండా, వేండామప్ప. టిఫినువేండా శుమ్మా కాఫిదా
బోంచేస్తును.

ప్రభావతి

[తుండకోసంతో] పిళ్ళైగారూ, మీరు పెద్దకప్పు బోం
చేస్తూతా, చిన్నకప్పు బోంచేస్తూతా

అడయిక్క-ప్ప పిళ్ళై

పిళ్ళై

ఎనకు కాఫి జాస్తిదా వుండాలి: పోసేద్దానే... నూడు
పెరబావదీ మద్రాస్ నూస్తివా?

ప్రభావతి

[శక్తిలోలైతూ] లేదండీ, ఎన్నాళ్ళనుంచో చూడవలె
ననుంది...

పిళ్ళై

[హుషార్గా] పూడుస్తుమా మద్రాస్?

ప్రభావతి

[శత్రు అవుకొంటూ] అమ్మయ్యో అంత పెద్ద పట్నం
పూడ్చడం ఎలాగండి, నాచేతకాదు.

పిళ్ళై

అందుకు బయంలే, నాన్దా సెగండ్ గ్లాస్లో తోడు
కుపోతును.

ప్రభావతి

[శత్రుకూ] అడేమిటండీ ఓఘయిత్యం మాటలు,
ప్రభాగా మీరు తోడుకుపోవడం పాపం...

పిళ్ళై

[శుభ్యత్రాణరావుని చూస్తూ] ఎన్నా అదీ?

రావు

ఏమిటీ వెధవవాగుడు? తోడుకుపోవడం అంటే నాళ్ళ
భాషలో వెంట తీసుకువెళ్ళడం అన్నమాట.

ప్రభావతి

[శీర్షాంతము] అలాగేనండీ పిళ్ళైగారూ, తప్పకుండామీరు తోడుకుపోండి; నాకేమీ అభ్యంతరంలేదు...మద్రాస్ మాత్రం నేను తప్పకుండా వస్తాను... [వంకరమాపుమాతూ, పిళ్ళై గమ్మత్తుగా చేయితిగిస్తూ] పిళ్ళైగారూ, మీరు చాలామంచివారండీ!

పిళ్ళై

[వొళ్ళు జల్లుమని ఆనందిస్తూ] శరి, శరి, శరి, పెరబావదీ (చిన్న పిల్లలు తీసినదకు నోట్లో వున్న వ్వడు క్లాడు...అని కీల్చినట్టు నోడ చక్కడు చేస్తాడు)

రావు

చూడు ప్రభావతీ. కాఫీ నేను పోస్తానుకాని, నీవు ఏదైనా మంచి జావళివో, పదమో పాడు...లేదా, పిళ్ళైగారి మీద అభినయం పట్టినారే !

[చిరావుగా] ఏదీకానివేళ ఇప్పుడేమిటండీ అభినయం ? (దూరంగా వెళుతుంది)

పిళ్ళై

[ఉబలాటపడుతూ ఆనందంతో] వో, వో, వో, అపిన యందా పట్టేది, అపినయందా ... కావాలబ్బా ఎనకు అపిన యం కావాలి...వో...[ప్రభావతి వేపు తిరిగి]నూడూ, పెరబా వదీ, రమ్మో, ఇష్టీ, ఇష్టీ రమ్మో...

ప్రభావతి

(దగ్గరగా వెళుతుంది)

పిళ్ళై

(కలవంకరగా పెట్టి, కళ్ళ యెగరకేస్తూ) పెరబావది, సేస్తువా ... సేస్తువా ... ఎన్నా...
[బిగ్గరగా] మన కపినయం, ఆ ?

ప్రభావతి

[సత్వతూ] మీ కపినయం కావాలా ?

పిళ్ళై

[తిరిగి సత్వతూ] వో, కావాల్సిందిదా, వో ...

రావు

[ఫ్లేప్ లోనుంచి కాఫీ తీసి, పిళ్ళైకు కప్పు అందిస్తాడు]

ప్రభావతి

మీరు కాఫీ భోంచేయండి; ఇంతలో నేను, ఆకులూ వక్కలూ తెస్తాను... తాంబూలం వేసేప్పుడుకదా అభినయం పోకు [తిప్పకుంటూ వెళ్ళిపోతుంది]

పిళ్ళై

[కాఫీ తాగకుండా, ఆమెవైపు మైచురచిచూస్తు] ముక్కి-ప్పేన రావూ, ముక్కి-ప్పేనరావూ, పెరబావది నిండా సోక్కుచుని సప్పా, నిండా సోక్కుచునిసి, ఆమ ! [కాఫీ ఒకగుక్కను తాగి, "శేక్" మని తేస్తున్నా, పోజ్జ కడుముకుంటుంటాడు]

రావు

కంపెనీకోసం నేను వేతనము పట్టినా ఏమిటా... న్నారుకదా, నాయందు దయపుందీ... మమ్మల్నిదా సిఫార్సు

చేయాలి సార్! కొంతకాకపోతే కొంతైనా ఈ ఆఫీసుఖర్చు కంపెనీవారు భరించకపోతే నాకు కష్టంసార్!

పిళ్ళై

రాస్తును, రాస్తును, నేడుదా రాస్తును... నూడూ, పెరబావదీ... [లేచి పచాచేస్తూ మాటిమాటికి ప్రభావతిపిళ్ళవేళ చూచూ వుంటాడు]

రావు

వాస్తుంది సార్; వాస్తుంది. ఇంకొక్క సహాయంకూడా మీరు చేయాలి సార్. ఈ ఆరునెలలోనూ లక్షా పూర్తిచేస్తాను కానీ, ఈలోపుగానే నాకు పూర్తి కమిషన్ వాచ్చే ట్టు చేయాలి మీరు అనుగ్రహించి...

పిళ్ళై

హో, సేస్తును, సేస్తునబ్బా, సేస్తును, బయంలే... పెరబావది నల్లా మనిసన్నా!

రావు

ప్రభావతి చాలా సర్దాలయినదేకానీ కొంచెం కోపం యొక్కువసార్.

పిళ్ళై

మ్మ, మ్మ, మ్మ; నీకువమీ తెలిసేదిలేదబ్బా. అది ఆండవాళ్ళ లచ్చనం అబ్బా!

ప్రభావతి

[అక్కలా పక్కలా ఉన్న పళ్ళెంపట్టుకొని, కూనిరాగంతీస్తూ, ప్రభావతి] పిళ్ళైగారూ, కాఫీ బోంచేస్తారా?

పిల్లె

పెరబావదీ, ఇస్తువా వక్కాకు?

ప్రభావతి

ఒకాకు కర్మమేమండీ, పదాకులు వేసుకోక?

పిల్లె

[ముఖ్యప్రాణరావుతో] ఎన్నో అదీ?

రావు

మీమెడ్రాసువాళ్ళు వక్కాకు అంటారు, మేం వక్కలు ఆకులు అంటాం.

పిల్లె

వో, అదివా! వొక్కలూ! ఆంకులూ!

ప్రభావతి

పిల్లెగారూ, క్షమించాలి [పక్కం అందిస్తూ] నాకు మీభాష బాగా తెలియడంలేదు.

పి

ఆమ, ఆమ, ఆమ! మనకి అన్నదీరబాస ఇనేదానికి వో, సరియో తెలుసు; చెప్పేదానికిదా కొంజం కొంజం తెలుసు... అదుకు ఏమిలే? [వక్కలు ఆకులు నమలుకూ] పెరబావదీ, పెరబావదీ, సేస్తువా, ఎన్నో చేస్తువా, అపినయం సేస్తువా?

ప్రభావతి

అఫీసులో అభినయం ఏమిటండీ... సాయంత్రం మాయిం టికి దయచేయండి!

రావు

ఇదిగో, మీకిదే తెగులు. ఆయన సరదాపడుతున్నారు
గదా, ఊరికే కాస్త వదైనా పదం పట్టరాదా?

పిళ్ళై

ఆమా, ఆమా, ఆమా, శుమ్మా కొంజం శాంపుల్ దా,
శాంపుల్!

ప్రభావతి

సరే లేండి, లేకుంటే మా పంతులుగారికి మళ్ళీ కోపం
వస్తుంది. రాండి, ఇలా కూర్చోండి.

రావు

అరే, ఆ నూటుతో కింద ఎలా కూర్చుంటారు?

ప్రభావతి

మరి, కుర్చీలో కూర్చుంటే అభినయం ఎలాగండి?

పిళ్ళై

[తొందరపడుతూ లేచి] బయంలే, బయంలే, ముక్కిప్పేన
రావూ, కూసుంటుమబ్బా, కూసుంటుము! [కష్టపడి పద్మావతిని
వేసుకుని కూర్చుంటాడు]

రావు

[పిళ్ళై వెనకగా కూర్చుంటాడు]

ప్రభావతి

[త్రిభంగిగా నిలబడి, కొంగు యెడరకు తీసి దోళుకుని. పిళ్ళైని
మీరగా చూసిపాటప్రారంభించి, అడుగువేసి, యెడరమోకాట అని, కూర్చుని
నాస్తాలు వదుతూ అభినయిస్తుంది]

అందాలకు వళతి నీ
సుందరపదనారవిందము

అందాలకు వళతి నీ...

పిళ్ళై

[హుమర్గా కాళ్ళుడివేతు ఆనందిస్తూ, మధ్య మధ్యను రావుని
పాచ్చరిస్తూ, ప్రభావతికి కన్నవినడతూ, పారవశ్యంతో పడిపోతాడు]

ప్రభావతి

ఎందు దీని కెనలేదుర

కందర్పుని దర్పణముర!

ఎందు దీని కెనలేదుర—

పిళ్ళై

[పరవశత్వం పట్టలేక] అడడడడా!

ప్రభావతి

అడడడడా అందకాడ

తడబడకుర ఝడియకురా,

అడడడడా అందకాడ...

[రెండవసారి “జడియకురా” దగ్గర చెంగమీద కొట్టిబోతుంది.
పిళ్ళై కంగారుపడి వెనుకకు జాగిపోయి ముఖ్యప్రాణరావుని చూస్తాడు.
ముఖ్యప్రాణరావు “భయంలేదన్నట్లు” సౌజ్ఞచేస్తాడు. ప్రభావతి ఘట-
మని నవ్వి, పిళ్ళైని బేయిపట్టి యెడరకు లాగుతుంది. పిళ్ళై ఘుండుకు జరిగి
మామూలాగా కూర్చుంటాడు. ప్రభావతి “అడడడా”తో ప్రారం-
భించి “జడియకురా” దగ్గరకు వచ్చేటప్పటికి పిళ్ళై ధైర్యంగా బుగ-
యిచ్చి కొట్టమంటాడు. ప్రభావతి బుగమీద చిన్న చిటికేస్తుంది.
పిళ్ళై ఒక్కొక్కరియనితనంతో పడిపోతాడు]

ప్రభావతి

ఘడియలోనె కంతుడు లో-

గడియతీసి నడిపించుర!

అందాలకు వదలి నీ...

[పదం తూర్తిగా అభినయించి చలాకీగా లేచి వెనుకకు అడుగువేసి ఒక భంగిమంలో నిలుస్తుంది]

పిళ్ళై

[అహస్యనందంతో వెనుకకు వంగిపోయి రెండుచేతుల మీదనూ ఆని, ముఖంపైకి యెత్తి కలకడిస్తూ, గుక్క-పట్టి] పెరబావదీ, పెరబావదీ; నంబ మనస్సు జిల్లా తైరువడదా అయిపూడిసింది! [అంటూవుండగా బైట మోటారుహార్న్ వినిబడుతుంది. రావు అది విని కంగారుగా లేస్తూ]

రావు

పిళ్ళైగారూ, పిళ్ళైగారూ, జమిందారు జమిందారు [అంటూ గాఢరాగపట్టిస్తాడు]

పిళ్ళై

[కాళ్ళు తొవ్ల-తొంటూ] వో, వో, వో, [అంటూలేచి అటూ ఇటూ పరుగెత్తబోతాడు]

రావు

[పిళ్ళైని తొవల గదిలోకి తోనివేసి] ప్రభావతీ, ప్రభావతీ, జాగ్రత్త నామాట... [అంటూ ప్రభావతీనికూడా గదిలోకి తోనివేసి రెండవవేపు గుమ్మంకేసి గాఢరాగా పరుగెడుతూవుండగా]

తెలు తొంపరగా

2

ప్రభావతి పైపులెటర్ వద్ద కూర్చుని, కూనిరాగంతీనూ, చిన్న కారు మీద అక్షరాలు చెక్కతూవుంటుంది, గుమ్మం అకల ఏదో చప్పుడు విని ఆక్రతుకగా అటుమాసి, ఆకార్డు దాచివేసి, అక్షరాలు టకటకా నొక్కుతూ, కూనిరాగం ప్రారంభిస్తుంది. ఇంతలో ముందు ముఖ్యప్రాణ రాతూ, ఆనెనుక క్రివారూ, అంకమ్మ ప్రవేశిస్తారు.

శ్రీ వా రు

వయస్సు 30. పొడుగ్గావుంటాడు. ముక్కుకన్నూ, ఒక కీవిని నూలిస్తవి. చివరలు కొంచెం వైకితిప్పిన సన్నని మీసకట్టు వుంటుంది. బాగ్ గత్తగా కత్తిరించిన కాపు, దబుల్ బ్రెస్టుకోటూ, నూటూ, ఎడమ చేయి చిటికెన వ్రేలికి వ్రజం ఉంగరమూ, మనిషికి ఒక దీర్ఘానూ, ఒక నిరాడంబరతనూ కల్పిస్తవి.

మాటలోనూ పద్ధతిలోనూ ఒక చాకచక్యమూ, మంచి శుట్టుదలూ గోచరించినప్పటికీ, మంచితనానికి మనసిచ్చే పొమ్మడు అనిపిస్తాడు, మాదను చూడడు.

రావు

దయచేయండి, దయచేయండి! మా ఇక్సాస్పెక్టర్ గారు కూడా ఇప్పుడే వచ్చారు. లోపల స్నానం చేస్తున్నారు. శ్రీవారుకూడా బాగా సమయానికి దయచేశారు. ఇలా దయచేయండి... అమ్మమ్మమ్మమ్మ... ఈ కుర్చీ... ఈ కుర్చీలో దయచేయండి.

ప్రభావతి

[“ఇటు చూడండి” అన్నట్టు చిన్న దగ్గు దగ్గు, క్రివారిని ఒకరగా చూసి, పైటా చీరా నద్దతుని, పైపు టుకటా కొడుతుంది]

శ్రీ వారు

[ప్రభావతిని ఒక్క తృటి చూసి, మరీలో కూర్చుంటూ, ముఖ్య ప్రాజెక్టర్ తో] మీ ఆఫీసు చాలా బాగుంది. [మళ్ళీ ప్రభావతిని చూస్తాడు]

రావు

చిత్తం, చిత్తం, మాది అమెరికా కంపెనీ...

ప్రభావతి

[ఒక కాగితం పట్టుకుని, క్రివారివేపు పెట్టా] చూడండి పంతులుగారూ, ఈ ప్రత్తరానికి జవాబు ఇవ్వాలే పంపాలా, లేకపోతే రేపు పంపవచ్చా?

రావు

[గతుక్కుతుని తెల్లబోయి, మళ్ళీ నద్దతుని, అమెరికా వందరగా విడుదలపెళ్ళి, జమిందారుకి ఆమెకూ మధ్య నిలిచి, “ఏమిటిది అక్కడ కూర్చో” అన్నట్టు కళ్ళతో తెలిసింది; ఆ కాగితం చూసి, తిరిగి యిస్తా]

ఇదా, అర్జునే, కానీ అమెరికా వెళ్ళవలసిన జవాబు కనుక అలోచించి మరీ పంపాలి. ఈరోజు మనకి వ్యవధిలేదు. జమీం దారుగారు దయచేశారు. వారికి ఆలస్యంకాకుండా, వారి ప్రపోజల్ రాతకోతలూ, డాక్టర్ పరీక్షా పూర్తిచేసి [రూపాయి మోగించిస్తూ సాంజ్య చేస్తూ] ప్రీమియంకూడా ఈదినమే కట్టే యేర్పాటు చేయాలి.

ఈ కాగితాలు అలావుంచి, మామూలు జవాబులు మాత్రం కొట్టేయండి! [నెనుక్కుతిరిగి నెనుకుంటాడు]

ప్రభావతి

[“అలాగే” అన్నట్టు తలవూపుతూ ఒక అడుగు ముందుకువెళ్లి] శ్రీవారికి నమస్కారాలు, తమ పరిచయంవల్ల ధన్యురాలిని...

రావు

[ఇటుతిరిగి తబ్బిల్చై సర్దుకొని] ఆ, మరిచిపోయాను. శ్రీవారు కల్యాణపురం రాజాగారు... కిందటివారం ఆ పెద్ద పుత్తరం మీరు టైప్ చేశారే, అది వీరికే...

ప్రభావతి

ఔను, ముఖస్థంగా కాళపోయినా ఉత్తరాలవల్లనూ, ప్రఖ్యాతివల్లనూ, శ్రీవారు నాకు పరిచితులే ఇప్పుడు శ్రీవారితో సరియైన పరిచయం కలగడం మరీభాగ్యం... [మళ్ళీ నమస్కరిస్తుంది]

శ్రీవారు

[నమస్కారం అందుకున్నట్టు తలవూపుతూ] చాలా సంతోషం... ఈ పరిచయం ఇలా ప్రారంభమైనందుకు మాకుకూడా ఆనందం...!

రావు

[వీడో వికారంగా ఆయిపోతూవున్న ముఖాన్ని నవ్వుతూ] వీరు శ్రీమతి ప్రభావతీదేవిగారు; మా కంపెనీలో టైపిస్ట్ గా పని చేస్తున్నారు. [ప్రభావతీతో] మీరు దయచేసి మీపని చూడండి... ఆ పుత్రురాలన్నీ ఇవాళ పోస్టుకి వెళ్ళకతప్పదు... ఈ దినం మనకి బోలెడు వ్యవహారం వుంది... వెళ్ళండి!

ప్రభావతీ

[అలాంటి సమయంలో వాయూరంగా టైపురైటర్ నవ్వు వెళ్ళి కూర్చుని, ముఖానికి పొడద అద్దుతూ సంభాషించింటూ, క్రివాని కని పెడుతూ వుంటుంది]

రావు

[అమె కైఫి బాధపడుతూ చూసి; చిరసమయం తెచ్చుకుని క్రివాని వేళు తిగి] మాది, అమెరికన్ కంపెనీ సార్! అందుచేతను మన దేశంలో వాళ్ళకున్న ఆఫీసులన్నీ కూడా అమెరికా పద్ధతులనే ఆకర్షణీయమైన కొత్తవిధానాలను ఏర్పాటు చేయమంటే మద్రాసు ఆఫీసువాళ్ళు అక్కడనుంచి ఈమెను ఇక్కడికి పంపించారు.

ప్రభావతీ

[పెదవికి రివీస్ క్ ఆంటిప్రావుంటుంది]

శ్రీ వారు

[ప్రభావతీని చూస్తూ] ఈ పద్ధతి చాలా బాగుంది [నయి నవకకు చాపితే అంకమ్మ సిగరెట్ తీసి ఆందించి, క్రివారు సిగరెట్ నోట్స్ పెట్టుకోగానే, అగ్గిపుల్లగీసి, వెలిగిస్తాడు]

రావు

చిత్తం, చిత్తం, అంతేకాదు: తమనంటి పెద్దజమిందా రులు ఆదరిస్తే, 'కాన్వాసింగ్'కి కూడా చక్కని ఆడవాళ్ళనే పెడదామని యత్నిస్తున్నాను. అప్పిడే బి. ఏ ఫేలైన ముగ్గురు స్త్రీరత్నాలతో మాట్లాడిస్తున్నాను. అందుచేతనే, భీమా తమర్ని ఒక లక్ష రూపాయాలకైనా చేయమని ప్రార్థిస్తా! తమరు ఒక లక్షకు ఇన్ స్యూర్ చేస్తే, తమ ఆసరా చూసుకుని, పది మంది జమిందారుల్ని పట్టుకోవచ్చునని ఆశిస్తున్నాను. ఆ మాత్రం వ్యాపారం అందుబాటుకి వచ్చిందంటే, కంపెనీ అంతా చక్కని ఆడవాళ్ళతోనే...

ప్రభావతి

[టైఫ్ రైటర్ వద్దనుంచి తిరిగి వెలు చూపిస్తూ] చూడండి పంతులుగారూ, దీనిలో ఆ కాగితం లేదండి...

రావు

[ఎడమకెళ్ళి క్రికంగా] ఈమాత్రం ఆలోచన లేకపోతే యెలాగ?... పెద్దవారు శ్రీవాణిలో వ్యవహారం మాట్లాడుతూ వుంటే, అనవసరంగా కాగితాలూ గీగితాలూ అని అడ్డు రావడం...

ప్రభావతి

[నిర్లక్ష్యంగా] పొరబాటైతే తుమించండి పంతులుగారూ; ఆ కాగితం అర్జంటన్నారకదా అని అడిగాను... [అతి వికటంగా] పొరబాటు ... [క్రివాణిలో] మధ్యలో అడ్డువచ్చినందుకు శ్రీవారు తుమించాలి... చాలా పొరబాటు చేశాను.

శ్రీ వా రు

[ఓరగా ప్రభావతినిచూచూ] దీనిలో పొరబాటులేదు...
క్షమాపణ అనవసరం... ఎవరి అర్థంట్లు పనులు వారు
ముందుగా చూసుకోడం తప్పకాదు.

ప్ర భా వ తి

[భావయుక్తంగా] శ్రీవారు చాలా సరసమైనవారు...

రా వు

[ప్రభావతీదేవిగారూ, మీరు లోపలికి వెళ్ళండి. కొంచెం
దయచేసి చూడండి మన ఇన్ స్పెక్టరుగారు సిద్ధంగావున్నా
రేమో?

ప్ర భా వ తి

[కొంతెత్తడంగా] చూడమంటారా? పిల్లెగారు స్నానాల
గదిలో వున్నారేమో? నిర్లక్ష్యంగా పైపులైన్ వద్దకు వెళ్ళిపోకుండా]

రా వు

[విసుక్కుంటూ] చదువుకున్న అడవాళ్ళందరితోనూ ఇదే
చావు.

[ప్రభావతిని తీవ్రంగాచూచూ గదిలోకివెళ్తాడు]

శ్రీ వా రు

[నేగరెట్టు పొరవేసి చిరునవ్వు నవ్వుతూవుంటాడు]

ప్ర భా వ తి

[మధ్యప్రాణరావు వెళ్ళడం కనిపెట్టి శ్రీవారికి ఒక చిరునవ్వు
విసురుకుంది. లేచి బల్లవద్దకు వెళ్ళి గుమ్మంవేపు చూసేటప్పటికిమధ్యప్రాణ

రావు వొస్తుంటాడు. అతనిరాక కనిపెట్టి అంబోళవతో ఒక పైలు తిప్పి చూసి] ఆ కాగితం ఇదిగో దీనిలో వున్నదండీ పంతులుగారూ!
[పైపురైటర్ వద్దకు వెళ్ళిపోతుంది]

రావు

[‘సకేకానియ్యి’ అన్నట్టు తల వంచి, బల్లవద్దకు వచ్చి, కళ్ళు గిట్టగరిచి, ప్రభావతితో] అలావుండనియ్యండి. తరువాతచెప్తా ఆ కాగితం సంగతి! [క్రివారితో] ఇన్ స్పెక్టరుగారు వొస్తున్నారు. తమదర్శనానికి... ఆలస్యానికి శ్రీవారు ఊమించాలి.

శ్రీ వారు

తొందరలేదు? రాసీయండి!

పిళ్ళై

[మండహాసంతో ప్రవేశిస్తూ] వో, రాజా! రాజా, పెరియ రాజాదా! మూతినూస్తానే తెలిసిందే... గుడ్ మార్నింగ్. గుడ్ మార్నింగ్, గుడ్ మార్నింగ్ రాజావారూ! [క్రివారివద్దకువచ్చి చేయి చాపుతాడు]

శ్రీ వారు

[లేవకుండానే కరస్పర్శచేస్తూ] గుడ్ మార్నింగ్; కూర్చోండి!

పిళ్ళై

[ప్రభావతి, పైపుచేయడంచూసి] వో. పెరబావదీ. పైపు చేస్తువా. పైపు!...

రావు

[కూర్చోకుండా] పిళ్ళైగారూ, కూర్చోండి. [క్రివారితో] అడయిక-ప్ప పిళ్ళైగారు, ఇన్ స్పెక్టరుగారూ చాలా అనుభవం

గలవారు. ఈ అమెరికాకంపెనీకి మద్రాస్ ఆంధ్రరాష్ట్రాలలో
శాఖలు నిర్మించి, ఈ కంపెనీని వ్యాప్తిచేశారు. వ్యాపారంలో,
అందులోనూ భీమా న్యాయపరంలో, వీరిని మించినచేయి, మన
దేశంలో లేదనే నానమ్మకం.

పిళ్ళై

[దడ్డాఃటిస్తూ నిని] మ్చ మ్చ మ్చ. ఎందుకబ్బా ఆల్ దిన్
హిస్తారీ, మనకిదా వుండింది సెగితి, ఎన్నమో సేస్తమి వేబారం.
ఆరుముగంసామి దయదావుండిది మనపైన; అంతదా! ఏమి
తలుస్తురు రాజావారు? సాళ్ళుంగో?

శ్రీ వా రు

ఏవ్యాపారంలోనైనా మీ అరవవాళ్ళు చాలా ఘట్టి
వాళ్ళు. ఈవిషయంలో మీకున్న శక్తి మా ఆంధ్రులకు లేదు.

పిళ్ళై

[దిగ్గరగా నవ్వుతూ] రైట్లు, రైట్లు, రైట్లు, సార్ [ముక్త
ప్రాణరావుని హేళనచేస్తూ] ఎన్నా, ముక్కిప్పేనరావూ, గమ
నిస్తేవా రాజావారి ఒబిణియన్! [క్రివాతో] అదిదాసార్
నాన్ సాశ్రదు; మీ ఆన్ దిరులకు తెలివివుండాదిసార్. సెగితి
వుండాది, బట్ ఆల్ హేస్సేసార్, శుమ్మా హేస్తు...యదిలో
కూడ బిరబిరబిరా పూడుస్తురు: నిల్చేదిలేదుసార్; అద్దా పెద్ద
లోబం; పెరియడిఫెక్టు.

శ్రీ వా రు

పిళ్ళైగారు: చెప్పింది నిజమే!

పిళ్ళై

ముక్కి-ప్పేనరావుగారూ గమనిస్తేవా... అదిదానే నేను దినాము నెప్పేది... [క్రిహరిని గొప్పగాచూపు] రాజావారు పెరియయ్యోజన మనిసే... ఆ. నల్లాథింకర్ రాజావారు. యదు కుదా అష్టమోజన అవసరం సార్. అదిదా నాన్ సొల్లదు.

ప్రభావతి

[ఔపురైటం వద్దనుంచి రేచివొస్తు] పంతులుగారూ ఆవు త్రరం పూర్తి అయింది... ఇంకా...

రావు

[చివాటానరేచి ఎదురుబెల్లి, చికాకువడుతూ, గొంతుకలో ఒక బాధతో] ప్రభావతీదేవిగారూ, మేమేదో వ్యాపారంలో ఉన్నప్పుడు మీరు మాటిమాటికీ అడ్డురావడం భావ్యంకాదు! మీకు టైప్ పని ఆయితే, రికార్డురూంలో ఫైళ్ళు ఆర్డర్ లో పెట్టండి... దయచేసి మీరు లోపలకు వెళ్ళండి...

ప్రభావతి

[భాతంబోయివండా] అడ్డువొచ్చినందుకు తుమిందండి. శ్రీవారికి కాఫీ సిద్ధంగా వుంచాంగదా, వ్యాపారభోజనంలో మరచి పోతారేమో; జ్ఞాపకం చేద్దామని వొచ్చాను...

పిళ్ళై

వో, వో, వో, నిండా, బాగాజ్జి ప్రి చేస్తేవి, పెరబాపడి. ఖేంక్కు, ఖేంక్కు, నిండా, ఖేంక్కు... తెచ్చేద్దానే కాఫీ

[క్రివాంతో] రాజావారూ, మనకి ఒక్కటిదా ప్రిన్సి
పుళ్: ఈట్ వెళ్ వర్కు వెళ్ ... ఎన్నాసార్ ఇదియెల్లాం
[పొట్టిపొడ కొడుకు] ఇదుకుదాదే!

ప్ర భా వ తి

[వత్తుతూ పలక వెళ్తుంది]

శ్రీ వా రు

పిళ్ళైగారు చాలా అనుభవశాలురు!

పి టై

[అనందంతో] ఆమాసార్, ఆమా ఆమా, ఎనకు నిండా
ఎక్స్ బీరియన్స్, వరల్డ్ లీ ఎక్స్ బీరియన్స్ వుండాదిసార్!

రా వు

పిళ్ళైగారూ, శ్రీవారు పదిహేను సంవత్సరాల ఎండో
మెంట్ పోలీస్ తీసుకుంటే...

పి టై

అవసర పడాదే, అవసర పడాదే, ముక్కిచ్చేనరావూ
అవసరపడాదే! తీస్తురబ్బా తీస్తురు! రాజావారు, ఎట్టొమెట్ట
పోశసీదా తీస్తురు... వాణ్ లోక్ నారు లచ్చరూబాయలకు
తీస్తురు!

ఇరబ్బా, ఇరు... కాఫీ బోంచేసి, వక్కాకు వేసి- సిగ
రెట్ తా-గ-తా యోజన చేస్తురు... అప్పదానే మైన్ సవి
క్కిమా వుండును. [క్రివాంతో] ఎన్నాసార్! అద్దానే నల్లా
వేబార లచ్చసం ?

శ్రీ వా రు

పిళ్ళైగారు, చాలా ఘట్టి వ్యాపారస్తులు!

పిళ్ళై

థేంక్స్, థేంక్స్, నమకు తెలుసు సార్ బిగ్ బిగ్ రాజాన్ మైడ్!

రా వు

పిళ్ళైగారూ, ఫారమ్స్ తీసుకువస్తాను... [తీస్తాడు]

పిళ్ళై

[ముఖ్యప్రాణరావునిచేయపట్టి ఆపుతూ]అడ్డెడ్డెడే, యెన్నా సార్ అవుసరం...నీకు తెరియాదు, ఉక్కారబ్బా ఉక్కారు!..

[గుమ్మంపేపు తిరిగి] పెరబావదీ, పెరబావదీ, బిన్నే వొచ్చేద్దానే!

ప్రభావతి

[లోపలనుంచి] వస్తున్నా !

రా వు

[నిట్టూర్చి టర్చీలో కూలబడిపోతాడు]

ప్రభావతి

[కాఫీ ప్లేస్కూ, టిఫిన్, కప్పులూ ఉన్న శ్రీ వట్టణని ప్రశంసించి] శ్రీవారికి తగినకాఫీ ఉండవలెనని డికాశను బాగా చేయడంలో ఆలస్యమైంది... శ్రీవారు తమిళంబాటి ఆలస్యానికి!

శ్రీ వా రు

మంచిది, మాకు కాఫీలో డికాక్ష్ ను కొంచెం జోరు
గానే వుండాలి.

ప్ర భా వ తి

తమ అభిరుచులు నేనుసరిగ్గా గ్రహించానన్నమాట!

శ్రీ వా రు

[కొనపట్టు తల ఊపుతాడు]

వి శ్లే

[ఉత్సాహంతో] ఎనకుకూడ అష్టినార్ డిగాగ్గన్ స్ట్రాంగా
ఇరకణం.

ప్ర భా వ తి

[కప్పులు ఎదరన పెడుతూ] కాఫీ పొయ్యమని నెలవా, లేక
ముందు టిఫిను...

శ్రీ వా రు

మాకు టిఫినువద్దు, కాఫీమాత్రం...

వి శ్లే

ఎనకుకూడ శుమ్మా కాఫీదా...

రా వు.

[నిరాకతో యింటి కప్పుకేసి చూస్తుంటాడు]

ప్ర భా వ తి

[కాఫీ చూడుకప్పులలాపాసి, ఒకటి శ్రీవారి యెదరనూ, ఒకటి
విశ్లే యెదరనూ ఉంచి చూడవది ముఖ్యప్రాణరావు ముందరకుతోసి,
శ్రీవారి కక్కనున్న భాళివర్షిని ఆని నిలుస్తుంది.]

శ్రీ వా రు

ఎందుకూ అలా నిలవడం? బంతిలో బాలశిక్ష పనికి రాదు. ఇచ్చినవ్యాఖ్యకూడా పుచ్చుకోనిదే పార్టీ పూర్తికాదు.... చదువుకున్న వారికి సందేహం వుండకూడదే సరసను కూర్చోడానికి!

పి తృ

అమా అమా అమా, రాజావారు నైస్సా చెప్తిరి... పెరబావదీ, ఉక్కారు, ఉక్కారు... భోంచేసేదానే కాఫీ [తనకప్పు ఆమెకు ఈయబోతాడు]

ప్ర భా వ తి

[చేయి అడ్డుపెడుతూ] థేంక్స్. వొద్దండీ నేను ఆ కప్పు తీసుకుంటాను. ఈకప్పు మీరు భోంచేయండి [కూర్చుని, మరొక కప్పు తీసుకుని కాఫీ పోసుకుంటుంది]

[శ్రీవారు కాఫీ తాగుతూ ప్రభావతిని ఓరచూపులు చూస్తుంటాడు. ప్రభావతి కాఫీ రుచిచూస్తూ శ్రీవారిని వక్కానుంచి చూస్తూవుంటుంది]

పి తృ

[ఒక్కొక్కలా తాగేసి, తేవోమని తేని, బొజ్జ నిమగ్నమంటూ పరధ్యాసంగావున్న ముఖ్యప్రాణరావుని చూసి] ఎన్నాప్పా, ఎన్నా ఇది? కాఫీ భోంచేసేది లేదా?

రా వు

ఆ- [తాగబోతాడు]

[శ్రీవారు కాఫీకప్పు కిందపెడతాడు. ప్రభావతి బలమీద వున్న సిగరెట్ కేస్ తీసి, దానిలోనుంచి రెండు సిగరెట్లు తీసి, ఒకటి శ్రీవాణ్ణి, మరొకటి పితృకూ ఇచ్చి, అగ్గిపుల్లగీసి, ముందు శ్రీవారి సిగరెట్టు, తరువాత

పిళ్ళై సిగరెట్టూ తెలిగించి, సిగరెట్టుకేనూ, అగ్గిపెట్టి ముఖ్యప్రాణరావు
యెదరకు నిర్లక్ష్యంగా వినుదతుంది]

పిళ్ళై

ధేంక్స్, ధేంక్స్, పెరబావదీ!

రావు

[ఈ దృశ్యంచూసి తాగబోయిన కాఫీ బల్లమిద పెట్టేస్తాడు]

పిళ్ళై

[అడిచూసి] ఎన్నాయ్యా, కాఫీ జిల్లాఅయిపూడ్చును...
బోంచేయబ్బా, బోంచేయి...

రావు

[కాఫీ తాగుతుంటాడు]

పిళ్ళై

[అమాయకంగా ప్రభావతితో] పెరబావదీ, సేస్తువా అపి
నయం రాజావారికి...

[రావు ఈమాట విని, కుల్లిపడి కాఫీ మోలకబోనుకుని, ఉక్కిరి
బిక్కిరి జయిపోయి, పొరమారి, దగ్గులో పడిపోతాడు. క్రివారూ, ప్రభా
వతి ఒకరిని మోకరు చూసుకుని నవ్వుతుంటారు]

పిళ్ళై

[ముఖ్యప్రాణరావుని చీవాట్లువేసే గొంతుకతో] ఎన్నాయ్యా,
ఎన్నాఅది. ఎదిదా స్లోలీ చేసేద్దానే; ముక్కిప్పేనరావూ, ఎదు
కబ్బా హేస్తు, హేస్ట్ మేక్స్ వేస్తు...యదుకుకూడ బిరబిరబిరా
పూడ్చేది కూడాదబ్బా...

రావు

[నవ్వుతూ] హు, హు, హు... శ్రీవారితో ఏదో అనబోతే పొరమారిండి...హు, హు, హు...

శ్రీ వా రు

ఆగి సర్దుకుని చెప్పండి, ఫరవాలేదు.

రావు

ఏమిలేదుసార్! ప్రభావతీదేవిగారు మెద్రాసులోచదువుకున్నారు... ఈరోజులలో అక్కడ చాలామంది చదువుకున్నవాళ్ళు స్వత్యమూ, అభినయమూ కళకళాసమని నేర్చుకుంటున్నారు....

శ్రీ వా రు

ఓ నా ను. [ప్రభావతీ క్రిగంటచూస్తూ] మెద్రాసులో పెద్దలు కొందరు ఈ యత్నాలు చేస్తున్నారు.

పిళ్ళై

హో, అదివా? పెరబావదీ మెద్రాస్ నూ స్తివా? పట్నంలో నేరి స్తివా అపినయం! పట్టేద్దానే అపినయం రాజావారికి.

[క్రివాడ ప్రభావతీ నవ్వుతూ]

రావు

[‘చచ్చారా’ అన్నట్టు కంఠపడుతూ] పిళ్ళైగారూ, కొంచెం దయచేయండిసార్ ఇలా... [చేయి గోతకూ] ఆ... కాగితాలు...ఆ ఫారమ్స్ సార్...అవీ...మనం...శ్రీవారికి...

[క్రివాడతో] కొంచెం... రెండునిమిషాలు... ఊమించాలి...క్రివారు.

పిల్ల

[అద్దంకాక ఇటూ అటూ చూసి] వొచ్చేదా, వొచ్చేదా, ముక్కి-పేనరావూ అవసరంవా? [లేచి ముఖ్యప్రాణరావుని అనుసరిస్తూ]

రాజావారూ రెండు నిమిషం సాక్... [గదిలోకి వెళ్తాడు]

రావు

[గుమ్మం ఇవతల ఆగి] ప్రభావతీదేవిగారూ, కొంచెం ఇలా వొచ్చి ఆ పుత్రరానికి ఎడ్రస్ కూడా వెంటనే పైవచేసివేయండి!

ప్రభావతి

[ఏమీ ఎరుగనట్టు లేచివస్తూ] ఆ అమెరికాపుత్రరానికేనా? [పైపురైటరువద్దకు వెళ్తుంది]

రావు

[అసె పైపురైటరువద్ద కూర్చుంటే వరకూ ఆగి వళ్ళు గిట్టగరిచి] ఆ, ఆపుత్రరానికే! [లోపలికి వెళ్తాడు]

ప్రభావతి

[పైపురైటరువద్ద కూర్చుని ముఖ్యప్రాణరావు వెళ్ళేవరకూ ఆగి, కి)వారిని విలాసంగా చూస్తుంది]

శ్రీవారు

[మీనం తిప్పకూ ఖుషీగా చూస్తాడు]

ప్రభావతి

[వొయ్యారంగా లేచి, బల్లవద్దకు వెళ్ళి, శ్రీవారిప్రక్కను నిలిచి ఒక పైపురైటరు నిలబడుతుంది]

శ్రీ వా రు

ఎవరో అడగవచ్చునా ?

ప్రభా వ తి

తమవద్దనా నాకు దాపరికం...మేం కళావంతులం !

శ్రీ వా రు

[తల పంకిస్తూ] జమిందారులంటే పంతులు ఏమో అనుకున్నట్టున్నాడు...మాకున్న శక్తులు అచచ్చునాగమ్మకు తెలియవు !

ఓరచూపు చూసి వారకాంత పొంకమూ, ఆరు తీరు చూసి పందెంపుంజు బింకమూ కనిపెట్టడంలో మనల్నిమించిన వారు లేరు...

ఇల్లెక్కడ ?

ప్రభా వ తి

[ఆంవోళనతో] ఊమించండి. తమతో సంప్రతించడానికి అవకాశం వుండడేమో అని, ఈకార్డుమీద రాసివుంచాను. [కార్డుఇచ్చి, చేయిపట్టుకుని] మళ్ళీ వాళ్ళో వొస్తారేమో; తమరు ఎప్పుడు కబురుచేసినానరే; మాచెల్లీ నేనూ కూడా వొస్తాం... లేదా, తమకు అనుగ్రహంకలిగి మాయింటికి దయచేస్తారా మేం ధన్యులం...తమ మర్యాదలకు ఏలోపమూ వుండదు...

శ్రీ వా రు

[చేయి తీసుకుని] ఈ సాయంత్రం...

ప్రభావతి

తప్పకుండా దయచేయండి...అయ్యో అంతకన్నానా!...
వాళ్ళు వొస్తూన్నట్టున్నారు...పంతులు అసలే అనుమానం
మనిషి... [రాత్రు రావడం కనిపెట్టి కొంచెం ఎడంగా వెళ్లి, ఏమీ యెరిగ
నట్టుగా కలవొంచి నిలబడి] చిత్తం, ఉత్తరాలు ఆట్టేవుండవు...

రావు

[ప్రవేశించి గుమ్మంవద్ద నిలబడి అనుమానంగా చూస్తూ, వింటాడు]

ప్రభావతి

మహాపుంటే, రోజుకి పదిహేనూ ఇరవైకన్నా ఎక్కువ
వుండవు... పెద్ద పుత్తరాలుంటే, ఒక్కొక్కప్పుడు పంతులు
గారే టైప్ చేసేస్తారు....

శ్రీ వారు

టైపుకొట్టడం జోరుగానేవుంది !

ప్రభావతి

క్షమించండి, వస్తాను. ఇంకా ఉత్తరాలు కొట్టవలసినవి
ఉన్నవి... పోస్టు దాటిపోతే పంతులుగారు ఆగ్రహిస్తారు.
[ముఖ్యప్రాజురావుని చూడనట్టుగా టైపురైటర్ వద్దకు వెళ్లి, జోరుగా
అక్షరాలు నొక్కుతూ వుంటుంది]

రావు

[‘కొంపముంచినా’ అన్నటు ప్రభావతిని చూసి మళ్ళీ సబ్బటని;
(శివారీతపు తిరిగి చేతిలోని కాగితాలు చూచిస్తూ) శ్రీవారు క్షమిం
చాలి ఆలస్యానికి, ఈఫారాలు వెతకడం ఆలస్యమైంది పిళ్ళే
గారు కూడా వస్తున్నారు...

పిళ్ళై

[పశేక్కు] ఇదో వొస్తినే, రాజావారూ పెరబా
వది... పట్నంలో... అపినయం...

రావు

పిళ్ళైగారూ, ఊమింనండి, శ్రీవారిది చాలాపెద్దయె
స్టేటు: వారికి అనేక పనులుఉంటవి... మన వ్యవహారం తొంద
రగా తెనిల్చివేస్తే. సామగ్రా, శ్రీవారికి వీలుచేస్తారని
బంగళావద్ద ఖులాసాగా కాలక్షేపం చేయవచ్చును.

పిళ్ళై

వోవోవో, సాయందరం రాజావారి పేల్లెస్లో వేస్తుము
గాలజ్జేబం... శరిశరిశరి [శివారీ] ఎన్నాసార్, సేసివిడు
స్తుమా బిజినెస్సు?

ప్రభావతి

[బల్లవద్దకు వస్తూ] వంతులుగారూ, ఇది కొట్టేశాను...
రెండవ ఉత్తరం...

రావు

[వాళ్ళు మండిపోతూ] ఉత్తరాలూ గిత్తరాలూ ఆలా
వుంచండి... దయచేసి మీరు లరికార్డుహంలో పని చూడండి:
వెళ్ళండి... దయచేసి వెళ్ళండి!

ప్రభావతి

[వెనుకకు తిగి, మూతి తిప్పుకుంటూ నిర్లక్ష్యంగా పైపుల మీద
వద్దకు వెళ్ళి కూర్చుని ఆక్షరాలు గలగబా జోకి- గాధరా పడుతూ]
(7)

అమ్మయ్యో పిళ్ళైగారూ, ఇదేదో చెడిపోయిందండి, అన్ని అక్ష
రాలూ పైకి వెళ్లిపోయి దిగడంలేదండీ...

పిళ్ళై

[అటువెళ్తూ] బయపడాదే, బయపడాదే, పెరబావదీ.
[అక్షరాలన్నీకిందకు సర్దివత్తుతాడు. ప్రభావతి పిళ్ళైతో గుసగుసలాడుతూ
వుంటుంది. క్రివారు ఫకాల్కని వత్తుతాడు]

రావు

[గాభరా నవ్వుకుని, తెగించి] శ్రీవారు చిత్తగించి ఈప్రాప్
జల్ ఫారమ్ పూర్తిచేసి సంతకం పెడితే...

శ్రీ వారు

[లేచి నిలబడుతూ] మేం మాబావగారి ఇంటినుంచి
వొస్తూ, మీరు రమన్నారకుడా అని కేవలం మర్యాదకు ఇక్క
డకు వొచ్చాం. ఇక్కడ వ్యవహారంచేయడం గౌరవంకాదు.
సాయంత్రం ఆరుగంటలకు పిళ్ళైగారూ మీరూ మా బంగళాకు
దయచేయండి... అక్కడ తప్పకుండా పరిష్కారం చేస్తాం
మీవ్యవహారం...మరి మేం వెళ్తాం!

పిళ్ళై

[శ్రీవారి వద్దకు వస్తూ] శరి శరి శరి. నిండా థేంక్స్ సార్.
నిండా థేంక్స్...అట్లదా సేస్తుము, అట్లదా సేసేది. అద్దా
రైటుసార్...రాజావారు పూడుస్తురా?

శ్రీ వారు

మంచిది! [పిళ్ళై, రావు నమస్కరిస్తారు. శ్రీవారు నమస్కా
రాలను అందుకుంటూ, ప్రభావతిని ఒకవిధంగామాసి వెళ్ళిపోతాడు]

పిళ్ళై, ముఖ్యప్రాణరాత్రా పెండు పెళ్ళాదు. ప్రభావతి ఆ మాపు అందుకుని ఆలాగే అన్నట్టు సాంజ్జుచేసి వాళ్ళు పెళ్ళిగానే బల్లవద్దకుపెళ్ళి, కూని రాగంతీస్తూ కుర్చీలో కూర్చుంటుంది]

రావు

[ప్రవేశిస్తూ] సీసంగతి నేను గ్రహించలేదనుకున్నట్టు న్నావ్! మీ దుర్మార్గపుజాతికి దుస్తంత్రాలూ దురుద్దేశాలూ కాకపోతే సజ్జావైన సన్మార్గాలు యేడవ్...

పిళ్ళై

[వెనకనుంచి ప్రవేశించి, నిసి] ఎన్నయ్యా, ఎన్నా వేబారం ఇది? సేస్తేవి కళిదె వేబారం; గాడిదె వేబారం. [కాతిగా పోకిరిస్తూ] ఫారమ్మ, ఫారమ్మ సార్. ప్రీమియం, ప్రీమియం సార్; మణీ. మణీసార్. [ఎగరకు వచ్చి] ఎన్నా తలిస్తేని వేబారంనాక? హేష్టు, హేష్టు హేష...యదుకబ్బా అష్టి హేష్టు... పూడిసింది వేబారం; సచ్చి పూడిసింది. ఇప్పో యెన్నా సేస్తువు? నున్వ యూజెస్సయ్యా, వేబారానికి యూజెస్... [ప్రభావతి పోకిరిపెళ్ళి] పెరబానది సేసును ఇదుకుమేలె వేబారం... [ప్రభావతిని ఆప్యాయంగా చూచు] పెర బావదీ!

ప్రభావతి

[లేచి పిళ్ళేదగ్గరగా తగిలేటట్టు నిలిచి] ఏమండీ పిళ్ళేగారూ!

రావు

[కాతిగా] క్షమించి కొంచెం తాళండి పిళ్ళేగారూ! ఈ వ్యాపారం తప్పకుండా జయప్రదంగా జరిగేటట్టు చేస్తాను

సార్; నామాట నమ్మండి !! కొంచెం దయావ్రుంచి మీరు బట్టలు
మాచ్చుకోండి; ఇంతలో ప్రభావతితో రెండుమాటలు మాడ్లాడి
వస్తాను.

ప్రభావతి

[ధీమాతో] పిళ్ళైగారూ, వెళ్ళండిసార్; పంతులుగారు
ఏదో మాట్లాడుతారట. అది విని నేనూ లోపలికివస్తాను. కానీ,
వెళ్ళండి!

పిళ్ళై

పెరబావదీ. శరి శరి శరి, బిన్నే వొస్తువా?...నాన్
పూడుస్తును...

ప్రభావతి

[సత్వతూ] ఆ ఆలాగే మీరు పూడ్చండి...తరువాత
నేను వస్తాను?

పిళ్ళై

[ఆనందముతో ముఖం వికసించి, ప్రభావతిని అతి ఆహ్వాదంగా
చూసి] పెరబావదీ, నీయిష్టందా మన యిష్టం శరి శరి శరి!
[వకాడు]

ప్రభావతి

[కళ్ళిపోతూవున్న పిళ్ళైకు వకమద్దు విపరి, ఫకాల్ మని నవ్వుతుంది]

రావు

[కఠినంగా] ఏమిటీ, ఆ సెఫననప్పు నువ్వు.

ప్రభావతి

పోనీండి, మీకు వెధవనవ్వు కిట్టకపోతే; పునిస్త్రీనవ్వే
వచ్చుతాను...

రావు

[తీవంగా] ఛాప్, వాగ్గు; ఇదేం సరియైన ఆఫీసరుకుంటున్నావా, సానిడాని శయనాగారం అనుకుంటున్నావా?

[ప్రభావతి

[నిర్లక్ష్యంగా సాగడీస్తూ] ఆ! సరైన ఆఫీసు ... అందుకే లాగుంది మేం కావలసివచ్చింది. మాద్వారా వ్యాపారం తగలడవలసి వచ్చింది...

రావు

ఆ బుద్ధితక్కువకే ఇది ఇలా తగలబడింది...నిన్ను తెచ్చుకున్నందుకు బాగా గడ్డి తినిపిస్తున్నావ్!

[ప్రభావతి

[శవుతూ] అన్నింటికీ పన్నులు పడడంవల్ల గడ్డికికూడా ధర పెరిగింది...అందరికీపెట్టడానికి అంత చౌకగాలేదు...

రావు

[శశ్వరశస్త్రా] ఏం తలసాగరు! నోటికి హద్దూపద్దూ లేకుండా వాగుతున్నావ్ : ఇక కట్టిపెట్టు నీ టక్కు టమారి వేమాలు?

మూర్ఖుప్రాణరావగతు వెర్రిముండాకొడుకనుకొంటున్నట్టున్నావ్...ఇబ్బడా?

వచ్చింది మొదలు చూస్తున్నాను వొక్కటే ధోరణి? నన్ను చచ్చుకిందకట్టి నాటకమాడడం; ఆ వెర్రి పిల్ల గాడితో పెథవ వేళాకోళాలూ...

పాడు: పరిస్థితులలో పట్టుబడిపోయి, కిక్కురుమనలేక
కుక్కి-న పేనునయిపోయాను. ఇప్పుడు చూడు నా మజాకా...

ప్ర భా వ తి

మీ మజాకావొద్దు, నా మజాకావొద్దు; మీ బాధేదో
మీరే వడండి; నా కెందుకూ లేనిపోనిగోల... నాదారిని నే
పోతాను[తొందరగా పోజోతుంది]

రా వు

ఏయ్, ఆగక్కడ?

ప్ర భా వ తి

[తిరిగి చూస్తుంది]

రా వు

[కెండుగులలో గుమ్మరికి అడ్డుగా నిలిచి] నిన్ను చచ్చినా
కదలనియ్యను...ఆ జమిందారుతో నీ గుసగుసలు నేను కని
పెట్టకపోలేదు. ఈసాయంత్రం నావ్యాపారం పూర్తయ్యేవరకూ,
నిన్ను ఇక్కడనుంచి కదలనియ్యను...ఖబడ్డార్?

ప్ర భా వ తి

అబ్బో! చాలావరకూ వొచ్చిందే...కట్టుకున్న పెళ్లా
లమీదే సాగదు ఈగదమాయింపు...

రా వు

ఛాప్, నోర్ముయ్?

ప్ర భా వ తి

[కెందులేతులూ మొహానికిచూపిస్తూ] ఏచేత్తో?

రావు

[చేతులు తొలిపెస్తూ] కట్టిబెట్టు నీ వెధవవేషాలు... చచ్చి నట్టు ఇక్కడ కూలబడు సాయంత్రంవరకూ... వెరివెరి వేషాలు వేశావంటే జాగ్రత్త... [గుమ్మంలోనుంచి చూస్తూ] వోరేయ్ వెంకా!

వెంకడు

[అవతలనుంచి] బాబు!

ప్రభావతి

[ఒకత్పటి ఆలోచించి, పెనకవ్వెళ్ళి వర్షిలో కూలబడుతుంది]

రావు

[సరాసరా టైప్ రైటర్ వద్దకు వెళ్ళి, అక్కడి కాగితాలు తీసి, తన కోపం వాటిమీదను చూపిస్తూ, పరపరా చింపుకుంటాడు]

ప్రభావతి

[కాంతంగా] అయితే... నన్ను ఖైదు చేశారన్నమాట? [జడ విప్పకుంటూ వుంటుంది]

రావు

[ఇంకా కాగితాలు చింపుతూ] ఆ, నాపని పూర్తయ్యేవరకూ

ప్రభావతి

సరే, ఏం చేస్తాను; దిక్కులేని అడదానిని. పంతులు గారూ, పోసీ మీకు పుణ్యముంటుంది... ఇక్కడ ఒక మంచం వేయించరా!

రావు

అట్టే వాగావంటే జాగ్రత్త. టేక్స్-ర్! ఇకమీదచూడు నాతడాఖా [కాగితం ముక్కలు ఈడ్చి కిందకొడుతూ, చొక్కా చేతులు పైకితీస్తాడు]

ప్రభావతి

[బిల్బులు మొలకలు వోసి, నో దరగా జుట్టుచుడివేసి, శారవంగా మీదట వెళ్ళు] నేనే అంత చేతగానివాననా మీ ఊహ!

రావు

[కొంచెం బెదిరిచూసి] ఆ!

ప్రభావతి

ఆ! అబ్బో, ఎంతనీమా! అయితే చూపించనా నా తడాఖా! [వెద్దగొంతుతో, కావగొంతుకూడు కేళిలువేస్తున్నట్లు] పిళ్ళేగారూ... పిళ్ళేగారూ... పిళ్ళేగారూ... అయ్యో... అయ్యో... అయ్యో...!

పిళ్ళే

[కోతునుంచి] పెరబావదీ, పెరబావదీ!

ప్రభావతి

[పిళ్ళే స్వరం విడదగిన ముఖ్యప్రాణరావుని వెక్కిరించి, గిరు మ్రుమని తిరిగి పిళ్ళే రావడంచూసి] గబగబా జుట్టునిరబోసుకుని మరీ బిగరగా] పిళ్ళేగారూ... పిళ్ళేగారూ... అయ్యో... అయ్యో... అంటూ, ముఖ్యప్రాణరావుమీదట వోసి, అతను చుట్టూ తన్నుతే అందుకు పడిపోయినట్లు పెద్దకేళిలువేస్తూ పడిపోతుంది]

పిళ్ళే

[ప్రవేశించి అటు తిరిగి, దిగాలుపడి ఆమెనుచూసి] అడడడడే, ఎన్నాయ్యా ఇది; ఎన్నాయ్యా, అండవాళ్ళనిశుమ్మా ఏడిపిస్తుండావు చాచాచాచా [ప్రభావతిదగ్గరకువెళ్ళు కాలిగా] పెరబావదీ...

రా వు

[తెల్లబోయిచూసి, 'నాకర్థ' అన్నట్టు తల వాడుకుని వర్చిలూ
కూలబడుతాడు]

పిళ్ళై

[ప్రభావతి భుజంమీద చేయివేసి] పెరబావదీ, పెరబావదీ
పరవాయిల్లె, పరవాయిల్లె; నేనుంటి నేనూడుమీ, సూడుమీ, ఇప్పీ
సూడిమీ [బుజ్జగిస్తూ, చేయిపట్టిలేవశీస్తాడు. ప్రభావతి పిళ్ళైలాగినట్టుగా
లేచి, పిళ్ళై గుండెలమీద తలఆన్చి, పెక్కి పెక్కి ఏడుస్తుంటుంది.
పిళ్ళై బాధపడుతూ కళ్ళు చెమ్మగిల్లుతూ... గొంతుకులా రోదనధ్వనితో]
పెరబావదీ, పెరబావదీ...

తెర, తొందరగా

3

నీలాచలం ఇంటిలో పడకగది. ఎదర గోడమధ్యవున్న కిటికీని ఆని రోజ్ వుడ్ పందిరిపట్టిమంచం వుంటుంది. మంచానికి తలవైపు కాళ్ళవైపు నగపీ, మధ్యలో పెద్దఅద్దాలు రెండు చట్రాలలో విగించి వుంటుంది. మంచం పక్కగా ఎడమమూలను అద్దాలబీరువా; దాని నుండుగా అరలలో పిట్కచీరలూ, ఇతర దుస్తులూకనుపిస్తూ వుంటుంది.

గదిమధ్యను చిన్నగుండ్రని బల్ల, అల్లికగుడ్డకప్పివుంటుంది, ఎడమ ద్వారం ఇవతల బల్లమీదను గోడనుఆని పెద్ద అద్దం వుంటుంది. అద్దం యెదిరనూ పక్కలనూ తలనూ నెసీసాలూ, దువ్వెనా, పొడయడబ్బా, హేజ్ లైక్ స్నో, నెంటుబుడ్డూ, వండి పళ్ళెంలో అవలూ వక్కలూ ఉంటుంది. బల్లరెండుమూలలూ రెండు గాజుబొక్కులు ఉంటుంది. బల్ల మధ్యను అగయవతులు పెట్టేది ఉంటుంది. దానిపక్కను ఒక పుస్తకం వుంటుంది. బల్లయెదరను ఒకమర్చి ఉంటుంది. ఈ బల్లకు యెదురుగా వున్న గోడను ఆని వేము అల్లికవున్న రోజువుడ్ మర్చిలు నాలుగు వరకగా ఉంటుంది.

ఎడమవేపు, బల్లఆనిన గోడపైన ప్రఖ్యాత తెలుగు ఫిల్మిటారల పటాలు ఉంటుంది. తిక్కినగోడలకు ఒకటి రెండు జరక్కనుస్త్రిల పాత రకం పటాలూ, రెండుచోట్ల ముఖందాడు స్నాన నుందరిపటాలూ ఉంటుంది. మంచం అవతలనున్న కిటికీ మీదను క్రిక్కుళ్లుదుగోపికల తలల మీది పొలకుడెదలను తిరగదోస్తువున్న పటం ఉంటుంది.

నీ లా చ లం

వయసు గ్రహించటం కష్టం. ముసలితనంలో ఉన్నప్పటికీ మనిషిలో జననత్వాలు తగలేవు. కాగిలంపంటిచూపు; అంటే ఏహృదయా నైనా పసిగట్టగల కత్తి ఆర్వకత్తి! సహజంగా వున్నదనిపిస్తుంది; అడగొంతుకలో కొంచెం పురుషస్వరం పలుకుతుంది.

ప్ర ఫు ల్ల

వయస్సు 18. యశ్వసం ప్రతి అవయవంలోనుంచీ పొంచి వాస్తున్నప్పటికీ అమాయకత్వంలో కూడుకున్న పసితనం కొంత ఉన్నదనిపిస్తుంది. గడసరికాదు చొరవగలదనిపిస్తుంది, కారి పక్కపాపిడీ, వాలు జడా, తగుమాత్రమే నగలలా కునుంబా చీరా, పసుపుపచ్చని జాకెట్టు; మినమిసలాడుతూవున్న ఆ ఆకారం మాపతుల హృదయాలకు గమ్యము గుసగుసలు కల్పిస్తుంది.

ప్ర ఫు ల్ల

[బల్లవద్ద కూర్చుని పుస్తకం పేజీలు త్రిప్పుతూ పాడుతూ వుంటుంది]

ఏలనే కోయిలా

ఈవేళ నీగోల,

కోయన్న నీకూత

కోతకోయనె లోన?

ససికాని బ్రతుకులో

విసపుమంటలు రేగె... ఏలనే,...

చెలియ యని చేతడే

కలనైన కలియడే

పడుచుదనమేలె నీ

వలపు పిలువేలనే?

ఏలనే కోయిలా...

[బైట మాటలు వినిపించగానే పాట ఆపి లేచి, అటు మాన్తుంది. శ్రీవారు చిరునవ్వుతో ప్రవేశిస్తాడు. ప్రభుల్ల రెండవద్వారంతానుంచి పారిపోతుంది]

శ్రీ వా రు

[అలా నిలబడిపోయి, వొచ్చిన ద్వారంకేపు చూస్తూ] అంకమ్మా

అంకమ్మ

[ప్రవేశిస్తూ] బాబు!

శ్రీ వా రు

గాడిదలా అక్కడే నిలబడిపోయావేరా?

అంకమ్మ

[చిరునవ్వుతో] చిత్తం; బాబుగారు అంతాపురం ఒంటరిగా ప్రవేశించడం మంచిదేమో అని...

శ్రీ వా రు

ఏడిశావులే...వొరేయ్...ఏమిరా అలా లేడిలా ఎగిరి పారిపోయింది?

అంకమ్మ

తమంలాటి జమీందారులంటే ఏఅడదానికి భయంకాదు బాబూ అందులోనూ...

శ్రీ వా రు

ఫట్, వాగకు...వొరేయ్, కనుక్కోరా!

అంకమ్మ

[శ్రీవారికి సిగరెట్ ఇచ్చి వెళ్ళిపోతాడు]

శ్రీ వా రు

[సిగరెట్ కాటాన్తూ. మధ్యమధ్యను మిసం మెలకవేస్తూ, అవతల గుమ్మంకేసి చూస్తుంటాడు. ఇంకలా రెండవవేపు ద్వారంకడ పాటు వినిపిస్తుంది; అటు చూస్తారు; మళ్ళీ పాటు వెనక పక్కను వినిపిస్తుంది]

ప్ర పు ల్లి

[తానుకనపడబందా అవతలనుంచి పాడుతుంది]

ఏలనే కోయిలూ

ఈవేళ నీగోల

కోయన్న నీకూత

కోతకోయునె లోన!

ససికాని బ్రతుకులో

విసపుమంటలు రేగె!...ఏలనే...

పూలతావులు తాక

తూలిపోవును యెడద

కలలసుకముల రాక

కలవరించును బ్రతుకు!

ఏలనే కోయిలూ...

[శ్రీవాద పాటువింటూ, హాహుగా తాళంవేస్తుంటాడు. అంకమ్మ వచ్చి పక్కను నిలుస్తాడు]

శ్రీ వా రు

ఏమిరా ఈ ఆలస్యం?

అంకమ్మ

అయ్యోబాబు, వొక్కజంతువు దొరకాలంటే, నట్టజీవితో

తెల్లవార్లు అలా కాపుకొస్తారే; ఇక్కడ ఈ కాస్తకే తొందర పడిపోతారేం?

శ్రీ వా రు

అరి వెధవా, ఆ! మాదగ్గిర ఎవరికైనా భయముంటుంది కాని, మా నౌఖర్లకి మాత్రం ఏజంకూ వుండదు.

అంకమ్మ

ఎలా వుంటుందిబాబూ, మేం లేనిదే తమరు అన్నం భోం చేయలేరు, అంతఃపురం ప్రవేశించలేరు...

శ్రీ వా రు

ఆ !

అంకమ్మ

తమ జమీందారులదగ్గిర పెరిగిన మేం, ఈప్రపంచంలో యెందుకూ పనికిరాం, తమ నౌఖరీలోంచి తీసిపారేస్తే, నీటిలో నుంచి బయటికి విసిరిన చేపలా మాపని రెండునిమిషాల్లో అంతం.

శ్రీ వా రు

ఏడిశావ్, వెధవకబుగ్ల కేంగాని... చూడరా!

అంకమ్మ

[అటుచూసి] అదిగో...

శ్రీ వా రు

[చూసి, యఖం ఇటుతిప్పిపోతాడు]

నీలాచలం

[ప్రవేశిస్తూ] సమస్కారాలు, సమస్కారాలు, శ్రీవారికి వెరియ్య సమస్కారాలు! బాబూ, తమలాంటి మహారాజులు

మాయిశ్వకు ఎందుకు దయచేస్తారు బాబూ... తమలాంటి రాజాధిరాజులు దయచేశారంటే. మాపిల్లలు చేసుకున్న పూర్వజన్మ పుణ్యం ఫలించిందన్నమాట, వాళ్ళు ఈజన్మలో నోచుకున్న నోములు ఊరికే పోలేదన్నమాట...

బాబూ, తమలాంటివారి అనుగ్రహంమాకు కలిగిందంటే, కామధేనువుని దొడ్డిలో పలుపుతాటితో బంధించి నట్టుకాదూ; పడకటింటి పట్టెమంచంకింద పెద్దబేంకుపెట్టించుకున్నట్టుకాదూ; [సిగ్గుతో కలవంచి] శ్రీవారు చిత్తగించాలి. బాబూ, నేనూ నావయసులో తమలాంటి ప్రభువుల పోషణలు యెరిగినదాన్నే...

అంక మృ

నీలాచలం, ఇప్పుడు, నీతుప్పపట్టిన తుక్కు కథంతా ఎందుకూ లోపలకు వెళ్ళి... [చేతితో సాక్షిచేస్తాడు, కంఠపన్నట్టు]

నీలాచలం

[అంకమృతో] ఉండవయ్యా, ఆ మాత్రం నాకు తెలియక పోలేదు. ప్రభువులకి తగినట్టుగా అలంకరించుకోవాద్దూమరి; ఎటువంటి ప్రభువులు వారు. వారి మెప్పు పొందడం అంటే మాటలా?

[శ్రీవారితో] బాబూ నేనూ నావయసులో నాలుగు ఎన్నేటమధ్యా నలిగినదాన్నే... తమ మర్యాదలకి తగినట్టి పిల్లల్ని తయారుచేశాను... మరి అల్లరిచిల్లరి వ్యాపారాలు...

ప్ర ఫు ల్లి

[తోవలినుంచి] అమ్మా?

నీ లా చ లిం

ఆ, వొస్తున్నా... బాబూ పిల్ల పిల్లనూవుంది... ఆలస్యం
చేయను బాబూ... [వస్తుంది]

అంకమ్మ

[వస్తున్న నీలాచలం వైపుచేతురెత్తి, 'ఈని విరగడైందిరా' అన్నట్లు
హెచ్చు విడుస్తాడు]

శ్రీ వా రు

ఆరి వెధవా? [నవ్వుతాడు]

అంకమ్మ

బాబూ, జ్ఞాపకంవుందీ, కితంసాని మనం పులివేటుకు
వెళ్లాం...

శ్రీ వా రు

వెధవా, ఇప్పుడెందుకురా ఆ గొడవ?

అంకమ్మ

చెబ్బా బాబూ; మాటుమీద తెల్లవారూ రెప్ప వేయ
కుండా కూర్చుంటే, పులీలేదు గిలీలేదు, తెల్లవారగట్ల తయారైంది వరడు నక్క...

శ్రీ వా రు

ఓరి వెధవా...

అంకమ్మ

పెద్దపులి రాలేదన్న కోపాన్ని ప్రభువువారు తుపాకీలీసి
ఆనక్కని తుక్కుకింద కొట్టేశారు....

శ్రీ వారు

[మందహాసంతో] ఐతే ఇప్పుడేమంటావురా?

అంకమ్మ

బాబుగారి సెలవైతే, రెండునల్లీలతుపాకీ దట్టించి, మాటి
మాటికీ అడ్డువాస్తూన్న ఈ వరడునక్క వేశ్యమాతనిపేల్చేస్తా...

శ్రీ వారు

[వత్సకూ] ఛా, ఊరుకో వెధవా...చూడు, వాస్తూంది
[ఏదో ఆలోచనలో వున్నట్టు మీసం మెలికేస్తుంటాడు]

నీలాచలం

[ప్రవేశిస్తుంది; ప్రభువు లోపలకువచ్చి గుమ్మం పట్టుకు నిలబడి
ఉంటుంది] రావే, రా, అయ్యో సిగ్గా! [ప్రభువు చేయి పట్టుకుని
తీసుకువస్తూ...శ్రీవారితో] పిల్లదానికి వల్లమాలిన సిగ్గు బాబూ
...మాకులంలో పుట్టవలసిందికాదు. [ప్రభువుతో] అయ్యో,
సిగ్గుపడితే యెలాగే...ఎంత అదృష్టం చేస్తే ఇలాంటి ప్రభువులు
మన యింటికి దయచేస్తారు...

ప్రభువువారితో ఏదో ఒకమాటా, ఒక మంటీ, ఒక
పాటా, ఒక పదమూ, ...అలా...వారి మనసుకి ఒక సంతో
షాన్ని కల్పించి, మన విద్యకి ఒక పారితోషికాన్ని సరిపాదించి
ధన్యత పొందాలి...

కల్పవృక్షం కదిలి మన గడపదాటి గదిలోకి వస్తే, ఆ కాసంత అవకాశాన్నీ కాకుండా చేసుకుంటామటే? రా, ఇలారా; [ప్రభుల్లని గది మధ్యకు తీసుకువచ్చి] బాబూ, చనువులేక జంకుతూవుంది అంతే...తమకు చెప్పాల్సిందేముంది?...

అంకమ్మబాబూ, ఇందాక ఏదోఅన్నారే, అది అలాగే బాబూ, ప్రభువువారికోర్కె...అయ్యో మాబ్రతుక్కి కోర్కెఏమిటి ...వారిఆజ్ఞకి మాయింట ఎదురుండదుబాబూ... అంకమ్మబాబూ, ఒక్కసారి యిలారాండి... సంగతులు మీతో మనవిచేస్తే వీలునుబట్టి మీరే శ్రీవారి చెవిని వేయాలి, రాబాబూ, ఒకసారి ఇలారాండి! [రమ్మనిసాజ్జచేసి కత్తుంది]

అం క మ్మ

[చిరుసవ్వు సవ్వుతూ శ్రీవారిని కొంతెరసంగా చూసి నీలా చలంకెంట విష్కమిస్తాడు]

శ్రీ వా రు

[ప్రభుల్లనిచూస్తూ] వేరు ?

ప్ర భు ల్ల

[పైటకొంగు గోళ్ళతోసవరిస్తూ] ప్రభుల్ల!

శ్రీ వా రు

మీయమ్మకు పేర్లు పెట్టడంలోకూడా మంచి రసికత వుంది... ప్రభుల్ల, ప్రభావతి... చక్కని పేర్లు!

అభినయం సంగీతం వాచ్చునా?

ప్ర ప ల్ల

మాలో అవిరెండూ రానివారెవరుంటారండి?

శ్రీ వా రు

ఈమధ్య మీ భోగాలంతా కళావంతులైపోయి కళల్ని కంచె అవతలకు విసిరి పారేస్తున్నారుకదా; మీ కుటుంబం కూడా ఆ తెలివితక్కువ చేశారేమో అని అడిగాం...

నీ లా చ లం

[ప్రవేశిస్తూ] బాగా నెలవిచ్చారు, బాబుగారు ... బాబూ, మాలో మగవాళ్ళని మన్నించి, ఆడదాన్ని అడ్డాన్నం చేస్తే కులంకులం కూలిపోదూ... ఊరికే అన్నాడా బాబూ [పాతరఖంగా నాటరాగంలో] 'కులవిద్యకు సాటిలేదు కువ్వల చెన్నా' అని...

అం క మ్మ

[అపలనించి] నీలాచలం, నీదుంపతెగా?

నీ లా చ లం

అంకమ్మబాబూ; వొస్తున్నా [ఊర్పంది]

శ్రీ వా రు

ఇందాక పాడింది నీవేనా?

ప్ర ప ల్ల

[పిక్కుతో తలవంచుకుని] తమరని తెలియక ధైర్యంగా పాడాను.

శ్రీ వా రు

మమ్మల్ని చూసి అంత భయపడనక్కరలేదు. ఏదీ పాడు,
అ పాటయినాసరే మరొకటయినా సరే!

ప్ర పు ల్ల

ఉండండి చాప తెస్తాను [వెళ్ళబోతుంది]

శ్రీ వా రు

[లేచి చేయిపట్టుకుని] చాపెందుకూ, ఇలా రా, ఈ కుర్చీ
మీద కూర్చో, ఫరవాలేదు, మేం అంగీకరిస్తున్నాం. చూసేవా
రెవరూలేరు. [కుర్చీమీద కూర్చోబెడతాడు]

ప్ర పు ల్ల

[గొంతుకు నవ్వుకుని పాడుతుంది]

శ్రీ వా రు

[పిగరట్ వెలిగించి, మధ్యమధ్యమ తాళంకేస్తూ వింటుంటాడు]

ప్ర పు ల్ల

ప్రేమను మించిన

దేమిటి భువిలో

ప్రణయ మెరుగనీ

బ్రతుకొక బ్రతుకా?

ప్రేమయె కాంతీ

ప్రేమయె శాంతి

ప్రేమలేనిదే

బ్రతుకొక భ్రాంతి?...ప్రేమను...

ప్రేమామరశ్రీ
ధామము రా స్త్రీ
ప్రేమ కదవనిదె
కదలదు ధాత్రీ!...ప్రేమను...

[పాట ముగింపులో గుమ్మంవేపు చూస్తుంది అంకమ్మ ప్రవేశిస్తాడు.
[శ్రుభల్లలేచి నిలబడుతుంది]

శ్రీ వా రు

[అంకమ్మతో] చాలా మంచికంతరా! [శ్రుభల్లతో] మీ
అక్క ఎక్కడ?

ప్ర పు ల్ల

నిజం చెప్పమంటారా?

శ్రీ వా రు

మా దగ్గర అబద్ధాలెందుకు?

ప్ర పు ల్ల

నిజంచెప్తే శ్రీవారికి కోపం వస్తుందేమో?

అం క మ్మ

చనువైందిగా బాబుగారిగద్గిర, ఇకభయపడకూ మరి...

ప్ర పు ల్ల

[మొలలోనుంచి ఉత్తరం తీస్తూ] అఫీసు బంట్రోతు చేత
చాటుగా ఈ ఉత్తరం పంపించింది, అక్కయ్య [ఉత్తరం ఈయ
బోతుంది]

శ్రీ వా రు

ఎందుకూ నీవే చదువు!

అంకమ్మ

చదవడం ఎందుకులే, సంగతులు చెప్పు?

ప్రపుల్లి

పంతులుగారికి అక్కయ్యమీద అసహనం కలిగిందట; శ్రీవారితో భీమావ్యాపారం పూర్తి అయ్యేవరకూ ఆ ఆఫీసు నుంచి కదలనీయమని నిర్బంధించితలుపులుమూయించివేశారట. మరొకమార్గం కనిపించక రహస్యంగా ఈ ఉత్తరం బంబ్రోతు చేత ఇంటికి పంపించింది.

తమరు దయచేస్తారనీ, తమర్ని జాగ్రత్తగా గౌరవించి సంతోషపరచమనీ, తాను ఎలాగైనా తప్పించుకుని వచ్చేస్తాననీ రాసింది...

శ్రీ వారు

[హాడమతో] ఏకారణంచేత అలా చేశాడు? తనకు ఏ అధికారం వుందని నిర్బంధించాడు?...

ప్రపుల్లి

నిజం - చెప్తే శ్రీవారికి మరీ కోపం వస్తుంది.

అంకమ్మ

అడిగాక చెప్పకపోతే బాబుగారికి పట్టరాని కోపం వస్తుంది.

ప్రపుల్లి

అయితే చెప్పేస్తాను; అక్కయ్య తమరితో ఏదో మాట్లాడిందని పంతులుగారు అనుమానించారట...

శ్రీ వా రు

[రాద్రంతో లేచి] ఆ...మేం యెవరని యెంచాడు. ఈ చచ్చు పంతులు; వీడెంత వీడి బ్రతుకెంత. వీడు మమ్మల్ని అనుమానించడానికి. వీడిని హతమార్చి అట్టడుక్కి-తోక్కి- అతఃపాతాళంలోకి నొక్కి పారేస్తాం... అంకమ్మా లే!... [గుమ్మంకేళు వెళ్ళబోతాడు]

నీ లా చ లం

[ఎదురు వస్తూ] ఇంటించాలి బాబూ. మాకు ఆపంతులు మూడువందలు బాకీపడి...

శ్రీ వా రు

అంకమ్మా, తీయ్ నోట్లు. ఈయ్ మూడువందలూ ముసలిదానికి వెంటనే ... [ఇటువైపు తిరిగి] వీడిని తుమించం.

నీ లా చ లం

[అంకమ్మ ఇచ్చిననోట్లు అందుకుంటూ] శ్రీవారి దయ... బాబూ...

శ్రీ వా రు

[నోడవైపు తిరిగిపోయి] మాకు కోపంగా వుంది... మాతో ఎవ్వరూ మాట్లాడవద్దు... ప్రభుల్లా వెళ్ళు, లోపలికి వెళ్ళు... నీలాచలం, నీవుకూడా... అంకమ్మా. రా చెబ్బాం వీడి సంగతి [గుమ్మంవైపు సరసరా వెళ్తాడు]

ప్ర భా వ తి

[ఎదురు వచ్చి ఆయన గుండెలకు తగులుకుంది]

శ్రీ వా రు

[ఆశ్చర్యంతో ఒక అడుగు వెనుకకు వేస్తాడు]

ప్ర భా వ తి

హుజ్ అబ్బా [తూలి శ్రీవారి చేయిపట్టుకుని] దయచేశారా!
 ధన్యురాలిని నాశ్రమ తీరిపోయింది... దయచేయండి, కూర్చోండి

శ్రీ వా రు

నీకు ఏంప్రమాదం కలగలేదుకదా?

ప్ర భా వ తి

తమ దయవుండగా నాకు ప్రమాదమా?... ఎప్పుడూ
 వుండదు.

శ్రీ వా రు

[హుబ్బంటూ] మాకు చాలా కోపం వచ్చింది... సీరాక
 వల్ల కొంత తగ్గింది!

సీ లా చ లం

నీమీద ఎంతదయే ప్రభువువారికి! నీ ఉత్తరం చూసి,
 ప్రళయకాల రుద్రుడైపోయి... ఆ పంతులమీద...

శ్రీ వా రు

సీలాచలం, ఆ దౌర్భాగ్యుడి పేరెత్తకు మాదగ్గిర...
 మాకు కోపం పూర్తిగా పోలేదు.

అం క..మ్మ,

సీలాచలం, నీవు లోపలికివద.

ప్రభావతి

అమ్మా, నీవువెళ్ళి ప్రభువువారికి ఫలహారాలూ కాఫీ...

శ్రీ వారు

ఇప్పుడేమీ వాడు...

ప్రభావతి

[చదువుగా చదివాడ బేయినేసి] ప్రభువువారికి నావల్ల చాలా శ్రమకలిగింది, తమించాలి!

శ్రీ వారు

నిజమే, కాని... ఇక ఫరవాలేదు.

ప్రభావతి

ప్రభుల్లా! చూడు, ముఖం కడుక్కోడానికి సబూబ్, నీళ్ళూ పెట్టించు.

ప్రభుల్లి

[కళ్ళుండి]

ప్రభావతి

అలిసిపోచ్చాను... ప్రభువువారి నెలవైతే, రెండు నిమిషాలు...

శ్రీ వారు

వెళ్ళు, ముఖం కడుక్కుని రా! ఇంతలో మూడోసారి కూడా తగ్గుతుంది...

ప్రభావతి

చిత్తం [కళ్ళుండి]

శ్రీ వా రు

అంకమ్మా!

అంకమ్మ

బాబూ!

శ్రీ వా రు

పంతులు దరిద్రపు ముండాకొడుకు వెధవరా!

అంకమ్మ

ఇంకానెమ్మడిగా అంటారు బాబుగారు... దరిద్రగొట్టు
—దొర్భాగ్య దామోదర— వెధవన్నర వెధవ!

శ్రీ వా రు

[మందహాసంతో] బాగా అన్నావురా... ఏదీ సిగరెట్టు!

అంకమ్మ

[సిగరెట్ ఇచ్చి, అగ్గిపుల్లగీసి పెరిగించి, బల్లదగ్గరగావెళ్ళి పుస్తకం
తీసిచూసి నవ్వుతాడు]

శ్రీ వా రు

[పొగవాడతూ, అంకమ్మనుచూసి] నవ్వుతున్నావ్, ఏం
పుస్తకంరా అది?

అంకమ్మ

బాబుగారు చూడవలసిందే!

శ్రీ వా రు

వెళ్ళేటప్పుడు జ్ఞాపకంచెయ్యి, తీసుకువెళ్ళాం.

అంకమ్మ

[పుస్తకంలానుంచి ఒకఉత్తరంతీసి, పి లాటాపల చదువు
వంటూ] ఆరి, వెధవా...

శ్రీ వా రు

ఏంరా? ఏంఉత్తరంఅది?

అంకమ్మ

ఆ పంతులు వెధవ రాసిందే... బాబుగారు చూసి
తీరాలి; కేబుల్ పెడతాను...

శ్రీ వా రు

ఛీ వెధవా, తప్పురా?...

అంకమ్మ

అలాకాదు బాబూ, తమరు యిదిచిత్తగించి తీరాలి,
తప్పుదు...మనల్ని గురించేవుంది.

శ్రీ వా రు

ఆ,అలాగా! అయితే ఆపుస్తకంలోనే వుంచేయ్ చెప్తా...
ఇలారా!

అంకమ్మ

[ఉత్తరం పుస్తకంలాపెట్టి, దాన్ని బల్లమీదవుంచి, శ్రీవారి
వద్దకు వస్తాడు]

శ్రీ వా రు

అంకమ్మా, ఈపంతులుగాడికి తగినబుద్ధి చెప్పాలి...

అంకమ్మ

చెప్పితీరాలి బాబూ... తమరి సెలవైతే, నేనూ రజాక్
వైల్దానూ

శ్రీ వా రు

ఛా, అలాకాదు... ఉండు ఆలోచించుదాం... ప్రభావతి
బుద్ధి చాలా చురుకైందిరా!

అంకమ్మ

అమ్మా, ఆపంశమే అలాంటిది బాబూ!

శ్రీ వా రు

[తలవైకత్తి ఆలాగించి] వారేయ్! ఆలోచించారా...
పద్ధతి

ప్రభావతి

[ప్రశ్నిస్తూ] ప్రభువువారు తుమించాలి ఆలస్యానికి!

శ్రీ వా రు

[శబ్ద] ఘరవాలేదు... ప్రభావతీ చూడూ, ఆ పంతులు
పని పట్టిస్తాం...

ప్రభావతి

మనిషి దుర్మార్గుడుకాదు, కాని డబ్బు ఇబ్బందులవల్ల
అవకతవకలలో పడిపోతున్నాడు...

శ్రీ వా రు

అదంతా లాభంలేదు. వాడిని తుమించం...

ప్రభావతి

శ్రీవారికి శ్రమ అక్కరలేదు; నాకు జరిగిన పరాభవానికి నేను కసితిర్చుకోకపోను...

శ్రీ వారు

అవసరంలేదు. మేం ఆలోచించాం... అంకమ్మ మమ్మల్ని దిగబెట్టి తిరిగి వస్తాడు... వాడు చెప్తాడు మా ఆలోచన... నీవు ఆలోచించు... మేం సెలవిచ్చినట్లు మీరు చెయ్యాలి... తప్పదు... మాకు న్నానానికి వేళయింది... [వేళవోతాడు]

ప్రభావతి

దయచేసి కొంచెం ఆగండి [ఆటవిగి] ప్రభుల్లా!

ప్రభుల్ల

[వేళిస్తుంది]

ప్రభావతి

ప్రభువులు దయచేస్తున్నారు. సెలవుతీసికో!

ప్రభుల్ల, ప్రభావతి

సమస్కారం...

శ్రీ వారు

అంకమ్మా, రారా!

అంకమ్మ

[అంతకం చూపిస్తాడు]

శ్రీ వారు

ప్రభావతీ, పంపుస్తకం అది ?

ప్రభావతి

తమరు చూడవలసిందే; ఇదివరలో చూసి ఉండకపోతే;
తీసుకువెళ్ళి చూడండి;

శ్రీ వా రు

మంచిది. అంకమ్మా, ఆ పుస్తకం తీయరా! సరి, మేం
ఉంటాం...

నీ లా చ లిం

[ప్రవేశిస్తూ] ప్రభువులు దయచేస్తున్నారా? నమస్కా-
రాలు బాబూ...ఇక తమదయ...తమవాళ్ళం...

శ్రీ వా రు

అలాగే, ఉండండి! [అంకమ్మ, శ్రీవారూ వెళ్తారు. ప్రభుల
ప్రభావతి వెంట వెళ్తారు]

నీ లా చ లిం

[నోట్లు లెక్క పెడుతూవుంటుంది. టైటు మోటారుకాక్ బయట
జేరిన చప్పుడు వినిపిస్తుంది]

ప్ర పు ల్లి

[అవతలనుంచి హామర్ గా పొడుతూ అడుగులువేస్తూ వస్తుంది]

నచ్చారే, శ్రీవారూ,

నా మనసుకు యెంతో నచ్చారూ!

నీ లా చ లిం

[నోట్లు చేతిలో పట్టుకుని నవ్వుతూ చూస్తుంది]

ప్ర పు ల్లి

[ప్రవేశించి]

నచ్చారే, శ్రీవారూ,
నా మనసుకు యెంతో నచ్చారూ!

[గ్రహమని తిరుగుతుంది]

నీ లా చ ల ం

[నోట్లు చూపిస్తూ]

ఇచ్చారే శ్రీవారూ,
ఇంటికి ఖర్చులు యిచ్చారూ.

[ప్రభుల చేతులు పట్టుకొని తానూ తిరుగుతుంది]

ప్ర భా వ తి

[ప్రవేశిస్తూ]

చచ్చాడే ఈనాడూ,
చప్పగ పంతులు చచ్చాడూ!

[ఇద్దరినీ భాగ్యం నిలుస్తుంది. ముగ్ధురూ చేతులుపట్టి ఊగుతూ]

ప్ర పు ల్లి

నచ్చారే శ్రీవారూ,
నా మనసుకు యెంతో నచ్చారూ!

నీ లా చ ల ం

ఇచ్చారే శ్రీవారూ,
ఇంటికి ఖర్చులు ఇచ్చారూ!

ప్ర భా వ తి

చచ్చాడే ఈనాడూ,
చప్పగ పంతులు చచ్చాడూ!

ప్ర ప్త ని
 నచ్చారే శ్రీవారూ,
 నీ లా చ లిం

ఇచ్చారే శ్రీవారూ
 ప్ర భా వ తి

చచ్చాడే ఈనాడూ.

[మధ్యమ తస్త్రి, మహారైలు ఇదపక్కలానిత్తి తలబాపుతూ,
 ముగ్గురూ పికరి తదవత పికరు]

నచ్చారే...ఇచ్చారే...చచ్చాడే...

తెర తొందరగా

4

శ్రీవారి బంగళా మందరభాగంలోని హాలు. రెండువేపులా నిడివి పాటి తెల్లస్తంభాల వరసలు. ఎగురభాగంలో దూరంగా అడ్డుగోడ. గోడ మధ్యను కోడిగుడ్డు ఆకారంవున్న ద్వారం ఉంటుంది. హాలు ఎదురభాగంలో గుండ్రనిబల్ల తెల్లగుడ్డ కప్పివుంటుంది. బల్లచుట్టూ చక్కని తర్పిలు ఉంటవి, బల్లపైన 'టీవోటీ' సానర్లు, కప్ లా, ఫలహారాలన్న వళ్ళెయా, చిన్న ప్లేటూ ఏర్పాటుచేసి ఉంటవి. హాలు అంతటా చక్కని జంపభానా పరచివుంటుంది. రాజాపాలెయం తుక్క మాటిమాటికీ అటూ ఇటూ తిరుగుతూ వుంటుంది.

[అంకమృత బ్లూమిది కప్పులు సర్దుకూ పాడుకూంటాడు]

టీ...దీనిలోని మజా ఏమిటీ!

అలసట తీరుటూ

కవసర మీ టీ,

నిదురబాపుటూ

కిది పరిపాటీ...టీ...దీనిలోని కిటు కేమిటీ!

కలల నలుటూ

కిదియే సాటీ,

కథలు నడుపుటా

కిది ఘనసాతీ...టీ...దీని సాతీ మరి యేమిటి!

కవితకు ధాటీ

కల్పన కీ టీ

కవులపాలిటీ

కల్పితరువు టీ...టీ...దీనిలోని మజా యేమిటి!

[ఇంకలా బైటచవ్వకు విని, అవతలకు వెళ్ళినాస్తాడు. వెంటను పిళ్ళై ముఖ్యప్రాణరావు ప్రవేశిస్తారు. పిళ్ళై గూడకట్టూ, పొట్టిబేతులవద్దూ బీ బెకి వచ్చేటట్టుగా ఇశ్రీతుడతలున్న కండువతోనూ వుంటాడు]

అంకమ్మ

దయచేయండి, దయచేయండి. రాజావారు లోపల స్నేహితులతో మాట్లాడుతున్నారు. త్వరలోనే దయచేస్తారు.

పిళ్ళై

అవసరమిల్లేవా, అవసరమిల్లే... మేముదా కూసుంటు మప్పా, కూసుంటుము. ముక్కిప్పేనరావూ, కార్డు తెస్తావా?

రావు

[కేసు తడిమిఠూసి] తేలేదు సార్.

పిళ్ళై

చచ్చుచచ్చుచా, ఎట్టి వేబారం సేస్తువబ్బా... నువ్వు యూజ్ లెస్ ఇయ్యా యూజ్ లెస్ వేబారానికి...

రావు

తోందరపడకండిసార్, శ్రీవారికి మనరాక తెలుసును; అవసరంలేదు.

అంకమ్మ

పిళ్ళైగారూ, కార్డు అక్కరలేదండి... మీరు వొస్తారని రాజావారికి తెలుసును, అందుకనే నన్ను ఇదంతా సిద్ధంచేయ వాని సెల్లవైంది.

పిళ్ళై

వో, తెలుసునా! శరిశరిశరి; అట్లదా అబ్బా, అట్లదా...

రావు

కూర్చోండి పిళ్ళైగారూ.... ఇలా దయచేయండి

పిళ్ళై

వో, కూసుంటుము, కూసుంటుము [కూర్చుంటాడు]

రావు

చూడూ! అంకమ్మనాయుడూ, శ్రీవారికి కాస్త మనవి చేయించు.

అంకమ్మ

అవసరం లేదండి; శ్రీవారు త్వరలోనే దయచేస్తారు.

పిళ్ళై

ఆమ, ఆమ, ఆమ అవసరపడాదే ముక్కిప్పేనరావూ, అవసరపడాదే ... ఇరబ్బా, ఇరు!

రావు

అంకమ్మ నాయుడూ, రాజావారు సంతోషంగానే వున్నారా?

అంకమ్మ

లేదు, చిరాగ్గా వున్నారు.....రాజావారి మనసు బాగు
న్నట్టులేదు, ఇందాక అనవసరంగా కుక్కని కమిచ్చాతో బాది
పారేశారు. ఆకోపం తీరక చిన్న తప్పుకే ఇద్దరు నాకర్లని దేవిడి
మన్నా చేశారు.

పిళ్ళై

[“జేబిదీమన్నా” అర్థం తెలియక ముఖ్యప్రాణరావుతో] ఎన్నా అదీ?
రావు

పిళ్ళైగారూ, మనం రేపుకొన్నామంటే మంచిది. రాండి వెళ్దాం
[లేస్తాడు]

పిళ్ళై

[లేవకుండానే] ఎన్నా అవసరమయ్యా నీశుమ్మా ఇరయ్యా
...[జిల్లిమిది కళ్ళు చూపిస్తూ] ఇది యెల్లాం సూస్తువే...ఉక్కా
రబ్బా; ఉక్కారు...

అంకమ్మ

[గుమ్మంతా పలికి చూస్తూ] రాజావారు దయచేస్తున్నారు.

శ్రీ వారు

[చేతిలో ఒక హంటర్ కొరడా పట్టుకుని ప్రవేశిస్తాడు]

రావు

[కొరడా చూపి, వెలవెలబోతాడు]

పిళ్ళై

[చూడబడిగా లేస్తూ] గుడివిసింగ్, గుడివిసింగ్, గుడివిసింగ్
రాజావారూ [శ్రీవారికి ఎదురు లిఫ్ట్ పెట్టే హంటర్ చేస్తాడు]

శ్రీ వా రు

[చేయి అందిస్తూ] గుడ్ ఈవినింగ్...పిల్లెగారూ అలా దయచేయండి [హర్షి నూచిస్తాడు]

రా వు

[నమస్కరిస్తాడు]

శ్రీ వా రు

[నమస్కారం అందుకుని] కూర్చోండి పంతులుగారు [పెద్ద హర్షిలా] కూర్చుంటాడు]

అంక మ్మ

[అవతలికి వెళ్తాడు]

పిల్లె

[నాలుగువైపులా ఇంటిని పరకాయించిచూచి] రాజావారూ, నిండా బ్యూటిఫుల్ పేలేస్ సార్...

శ్రీ వా రు

[నవ్వు ఆపుకోకుండా] ఈవూరు ఖులాసాకి వచ్చినప్పుడు ఉండడానికి కట్టించిన బంగళా యిది. మాకోట కళ్యాణపురం లోవుంది.

పిల్లె

ఓ, ఫోర్ట్. ఫోర్ట్, ఇరుకా! వో నూస్తుము సార్; మన గోటదా సూడాల్సింది!

రా వు

మన వ్యాపారం పూర్తి అయినతరువాత పిల్లెగారు కల్యాణపురంవెళ్ళి శ్రీవారికోట తప్పకుండా చూడాలి.

శ్రీ వా రు

పిళ్ళైగానూ, మీరు చూడవలెనంటే రేపు దయచేయండి;
మేం ఏర్పాటులు చేయిస్తాం...

పిళ్ళై

థేంక్స్, థేంక్స్, నిండా థేంక్స్... సూస్తుము సార్,
అవశ్యం సూస్తుము సార్ మన ఫ్యాక్ట్.

రావు

[సంచిలోనుంచి, కాగితాలు తీస్తూ] శ్రీవారు చిత్తగిస్తే, ఈ
ప్రపోజల్ ఫారమ్, పూర్తిచేసి...

శ్రీ వా రు

తొందరపడకండి; అగండి...

పిళ్ళై

ఎన్నా అవసరం ముక్కిప్పేనరానూ, శుమ్మా హేష్టు.
[లెటర్ సాంజ్జువస్తాడు 'జిడకో' అని]

శ్రీ వా రు

వోరే, అంకమ్మా!

అంకమ్మ

[తనకిస్తూ] బాబు.

శ్రీ వా రు

వోరేయ్: ఆపుస్తకం తీసుకురా!

అంక మ్మ

మనం ఇందాక వాళ్ళ యింటిలోనుంచి తెచ్చిన పుస్తక
మేనా బాబు?

శ్రీ వా రు

అదేరా, వెధవా; పో తీసుకురా!

అంక మ్మ

చిత్తం బాబు [తాళాడు]

రా వు

ఒక ముఖ్యవిషయం తమతో మనవిచేయాలి సార్. కంపెనీ వ్యాపారానికి ఇది సంవత్సరాంతం ఇక కొత్త సంవత్సరం ప్రారంభమౌతుంది. తమ ఇన్ స్యూరెన్స్ ఈదినం పూర్తి అయితే, ఈ సంవత్సరం లాభాల పంపకం తమ పోలీసీకికూడా చెందుతవి.

పీ ఠ్యే

ముక్తిప్పేనరావూ, రాజావారికి యెల్లాం బిజినెస్ తెలు సబ్బా...

శ్రీ వా రు

పంతులుగారూ, తొందరపడకండి, మాకు ఈ వ్యాపార విషయమంతా తెలిసింది...మీపని తొందరగానే పూర్తిచేయి స్తాం; అన్ని యేర్పాటులూ చేయించే వుంచాం.

పీ ఠ్యే

[ముఖ్యప్రాణరావుతో] ఎన్నాయ్యా, నాన్ స్లోల్లె? నాన్ సెప్తినే, నూన్తివా!

రావు

[క్రిహిత్] థేంక్స్ సార్!

శ్రీ వా రు

పిళ్ళేగారు రావడంవల్లను మాకు ఈవ్యాపార రహస్యాలు బాగా వెల్లడయినవి.

పిళ్ళే

[క్రిహిత్] థేంక్స్ సార్, థేంక్స్, నిండా థేంక్స్...
[ముఖ్యప్రాణిరావుతో] ఎన్నాయ్యా గమనిస్తేవా రాజావారి వేబారలచ్చనం? అద్దాప్పా నాన్ సాశ్రదు!

శ్రీ వా రు

[కొంతెకసంగా నవ్వుతూ] అంకమ్మా!

అంకమ్మ

బాబు [త్రనకించి, ప్రభావతి యింటినుంచి తెచ్చిన పుస్తకాన్ని బల్లమీద క్రిహిత్ యెదరను పెడతాడు.

రావు

[ఆ పుస్తకాన్ని తేలిపారచూసి, మొహం వేలాడవేస్తాడు]

పిళ్ళే

[అర్థంలేని ఉత్సాహంతో] ఎన్నా బుస్తగం సార్ అది?

శ్రీ వా రు

[చుండహాసంతో] పిళ్ళేగారూ, తమరికి తెలుగు బాగా

తెలియదు. ఇది చాలా పెద్దగ్రంథం. దీని విశేషం... బహుశా పంతులుగారికి తెలిసి వుంటుంది.

రావు

[మొహం బాలబాపచిన్నవొచ్చిన శిశువులా నిర్జీవమైపోయి, తల చేతితో పట్టుకొని] తెలియదండీ ఎక్కడా చూసినట్టుకూడా జ్ఞాపకంలేదు.

పిళ్ళై

[ముఖ్యప్రాణరావు వైఖరి తెల్లబోయిపోయి] ఎన్నో య్యా, ఎన్నో అప్పీ అయిపూడుస్తువు?

శ్రీ వా రు

పంతులుగారూ, ఏమీ, మీరు అదోమోస్తరుగా వున్నారు?

రావు

[పెద్ద నిట్టూర్పు వొడిచి] కొంచెం తల తిరుగుతూవుంది... వైత్యం చేసినట్టుంది...

పిళ్ళై

ఎన్నో తల నొప్పుదా?

శ్రీ వా రు

అంకమ్మా!

అంకమ్మ

బాబు.

శ్రీ వా రు

చూడూ. పంతులుగారి వెనకను నిలబడి, కదిలితేవారిని గట్టిగా పట్టుకో! జాగ్రత్త!!

అంక మ్మ

[మధ్యప్రాణరాశి వెనకను నిలబడి, చొక్కాచేతులు పైకి యెత్తు తాడు]

పి తృ

[అంకమమ్మతో] బద్రమప్ప... నడిపూడున్నుడు!

శ్రీ వా రు

ఈవిధమైన తలతురుగుడికి మావద్ద చాలా మంచి విరుగుళ్లు ఉన్నవి; ఉండండి తగిన చికిత్స చేయిస్తాం!

పి తృ

మెడిసినా? రాజావారూ తెప్పించేద్దానే మెడిసన్!
[రాశి లేవబోతాడు. అంకమ్మ కళ్ళారజేస్తాడు]

రావు

[స్వగతం] శ్రీవారు, ఊమించాలి... నాకు చాలా వికారంగా వుంది... ఈ వ్యాపారం పిల్లెగారు చూస్తారు... నాకు దయచేసి సెలవు యిప్పించమని నా ప్రార్థన!

శ్రీ వా రు

[కఠినంగా] వీల్లేదు; కూర్చోండి. ఈ వైద్యవికారం మావద్ద అట్టేసేపు వుండదు. త్వరలోనే తగ్గుతుంది... [అంకమ్మతో] అంకమ్మా, ఏర్పాటులన్నీ చేశావురా? అంతా సిద్ధంగావున్నావా?

అ త క మ్మ

తమ ఆజ్ఞప్రకారం అందరూ సిద్ధంబాబూ! రజాక్ డైల్ మాన్ కూడా ప్రక్కనే వున్నాడు... తమరు ఎప్పుడు సాంజ్ చేస్తే...

పిళ్ళై

[అమాయికంగా] ఎన్నాసార్, రాజావారూ, సేంజ్ ఎంతుకు...

శ్రీ వా రు

[గుమ్మింవైపు చూస్తూ] వొరేయ్ రాద్రం
రొ ద్రం

[పనేకిస్తూ] బాబు

శ్రీ వా రు

[తీవ్రంగా] నీవు ఆ పిళ్ళైగారి వెనకను నిలబడు... తెలిసిందా జాగ్రత్త!

రొ ద్రం

[చిత్తంబాబు పిళ్ళైవెనకను నిలబడి, చొక్కాచేతులు వైకెత్తి, అంకమ్మకు కన్నుగీటుతాడు]

పిళ్ళై

[చిక్క-మొహంతో, దెబ్బలుతిన్న స్కూలు పిల్లవాడులా అయిపోయి, ముఖ్యప్రాణరావుని చూసి కుండిపడతాడు; పెదవులు అల్లలాడుతని కాని మాటరాదు]

శ్రీ వా రు

[లేస్తూ] పిళ్ళైగారూ, తమరు ఏమీ అనుకోకండి; మీరు మాకు స్నేహితులు. ఈ వ్యవహారం మేం నిశ్చయించిన

ప్రకారం పంతులుతో కేమిల్ని వేస్తాం; తమరు అలాగే కూర్చోండి.

పిళ్ళై

[జంతుకూ చిరువత్స నవ్వి, బిగిన గొంతుతో] థేంక్సు సార్, థేంక్సు, సిండా థేంక్సు...దమ యిష్టండా సార్ !

శ్రీ వా రు

[నాథర్ కిద్దరికి "జాగ్రత్త" అన్నట్లు సాంజ్జ చేసి వెళతాడు]

పిళ్ళై

[క్రివాడు వెళ్ళేవరకూ అగి కనిపెట్టి, కోపంతో చేయిచాసి] ఎన్నా, కళిదే వ్యాభారం...

రా ద్రం

[పిళ్ళై చేతిని కిందకు దింపి, జాగ్రత్త అన్నట్లు సాంజ్జ చేస్తాడు]

పిళ్ళై

[గవచివే, రావు కలయెత్తుతాడు అంకమ్మ ఆకల తిప్పి మొదటి వడ్డితో పెడతాడు]

శ్రీ వా రు

[తిరిగి ప్రవేశిస్తాడు; జీకపక్క ప్రభావతి రెండవపక్క ప్రభులవుంటాడు. రావు ఆ దృశ్యం చూసి నిర్విణ్ణుడైపోతాడు. పిళ్ళై తెల్లబోయి శేవబోతాడు. రాద్రం పిళ్ళైని దభాయించి చూస్తాడు. పిళ్ళై రాద్రాన్ని చూసి జంకి భూరుకుంటాడు. క్రివాడు, ప్రభావతి, ప్రభులతో బల్లవద్దకువచ్చి] అంకమ్మా జాగ్రత్త !

అంకమ్మ

సిద్ధం బాబూ !

శ్రీ వా రు

పంతులుగారూ, వీళ్లు ఈ పూరిలో ప్రఖ్యాత వేశ్య కుటుంబానికి చెందిన స్నేహితులు. వీళ్ళని మీరు ఎరిగివుండడానికి అవకాశంలేదు. మా పోషణలో వున్నారు...

చక్కని స్త్రీ రత్నాలుంటేనే కాని ఏవ్యవహారమూ రక్తికట్టదుకదా అని, వార్టీ పూర్తికావడానికి వీళ్ళని మేం పిలిపించాం.

[ప్రభావతి ప్రభులతో] కూర్చోవొచ్చు[శ్రీవారు ముందూ తరువాతనూ వాళ్ళు కూర్చుంటారు. ప్రభావతితో] వారు భీమా ఇన్ స్పెక్టర్ అడయిక-ప్ప పిళ్ళైగారు.

ప్ర భా వ తి

[నమస్కరిస్తుంది]

పి ట్టై

[తిరిగి నమస్కరిస్తూ] సందోషం, సందోషం, పెరబావదీ.

శ్రీ వా రు

పిళ్ళైగారూ, మీరు పొరబాటు పడుతున్నారు. పంతులు గారి ఆఫీసులో టైపిస్టుగా వున్న ప్రభావతికీ, ఈమనిషికీ చాలా దగ్గర పోలిక వుంది; అందుచేతనే మేంకూడా పొరబాటుపడి పోయాం. ఆ ప్రభావతి మద్రాసుమనిషికదా! పోలికలో ఒక్కలాగే వున్నప్పటికీ మనుషులు వేరు.

పి ట్టై

ఆమాసార్. ఆమ! సరియా రిజెంబ్లెన్స్ ఇరుకుసార్! అద్దానాన్ సూస్తును... వుండునుసార్, ఇందమాదిరి కోట్ రిజెబ్లెన్స్, వుండును!

శ్రీ వా రు

[ప్రభావతి. ప్రభులతో] వారినిమీరు చూసివుండడానికి
అవకాశంలేదు. అయినా ఎక్కడైనా చూసిన జ్ఞాపకం
వున్నదా?

ప్ర భా వ తి

తెలియదండి, ఎక్కడా చూసిన జ్ఞాపకంకూడాలేదు.
ఎవరండీ నారు?

శ్రీ వా రు

వారు ముఖ్యప్రాణరావుగారు! భీమావంశేంటు; అమె
రికా పద్ధతులను ప్రవేశపెట్టి మనదేశంలో కొత్తరఖంగా
వ్యాపారం నడిపిస్తున్నారు.

ప్ర భా వ తి

అమెరికా పద్ధతులు ఏమిటండీ?

శ్రీ వా రు

ఇంటిపట్టునివుండే అడవాళ్ళు మీకు... అటువంటివి
తెలియవు.

ప్ర భు ల్లి

పిళ్ళైగారు కూడా అమెరికా పద్ధతులవారేనా?

శ్రీ వా రు

కంపెనీ ఒకటేకానీ, వారిపద్ధతులు వేరనుకుంటాను.

పి ట్టై

ఆమా, ఆమా, ఆమా, సార్! ఎనకు అంద అమెరిగా
బద్ధతులు తెరియాదుసార్!

రావు

[నఖించచ్చి] నాకు వొంట్లో ఏమీ బాగుండలేదు...
తమసెలవైతే...

శ్రీ వారు

వీలేదు, మీవొంటికి భయంలేదు: కొంచెంఆగండి; వ్యవ
హారం పూర్తిచేస్తాం...వారేయ్చూడూ...

అంకమ్మ

[కదిలివస్తాడు]

శ్రీ వారు

[కళ్ళెరజేస్తూ] గాడిదా, బుద్ధిలేదా? ఏం [కొరడామీద
చేయివేసి] కొరడాదెబ్బలు కావాలా? నీవని నీవుచూడు ఖబ
డ్డార్!

అంకమ్మ

[ముఖ్యప్రాణరావు వెళుతున్నప్పుడు] చిత్తం, చిత్తం,
పొరబాటు బాబూ: రజాక్ ఫైల్మాన్ కనిపెట్టి వున్నాడు
గదా ఫరవాలేదని...

శ్రీ వారు

నోర్ముయ్, ఎవరిపనులు వారికి బెత్తాయించాం...
మాకు తెలియదనుకున్నావ్... వారేయ్ రాద్రం చూడూ...
ఇలారా!

రాద్రం

[కదలకుండా] బాబు...మరి ఇక్కడ...

శ్రీ వా రు

అవసరంలేదు; పిల్లెగారికి తలతిరగడంలేదు నీవు రా!

పిల్లె

ఆమా సార్, ఆమ! రాజావారూ, ఎనకు పైతైం యిల్లె సార్, థేంక్స్ సార్, థేంక్స్!

[రాండ్రం శ్రీవారి దగ్గరకు వస్తాడు]

శ్రీ వా రు

[రాండ్రం తో] వారేయ్ చూడూ, గుమాస్తా దగ్గరకు వెళ్ళి భీమాకోసం తీసివంచమన్న - మొత్తం పట్టకురా!... ఆగాగు... పంతులుగారూ, కట్టవలసిన ప్రీమియం ఎంత న్నారు?

రా వు

[కొంచెం షుక్లం] చిత్తం, అర్థసంవత్సరానికయితే అయిదు వందలు.

పిల్లె

ముక్తి-పేసరావూ, సరియూ చూసేద్దానే; ఎన్నాయ్యా ఇది?

శ్రీ వా రు

పిల్లెగారూ, ఫరవాలేదు, తమరు ఊరుకోండి!

పిల్లె

ఆల్ రైట్ సార్! దమ యిష్టండా మన యిష్టం...
[ముఖ్యప్రాణిరావుని నూచిస్తూ పట్టు గట్టకరిచి] ఇది శుమ్మా తొడవ కట్ట, చీపురుకట్ట వేతారం సార్....

శ్రీ వా రు

[సవ్యతూ] ఫరవాలేదు. అది మేం సర్దిస్తాం. రౌద్రం, చూడూ, నెలవైదని గుమాస్తాతో చెప్పి భీమానిమిత్తం అయిదువందలు పద్దురాయించి పట్టుకురా :

రౌ ద్రం

చిత్తంబాబు[కాడు. రావు అమ్మమ్మమ్మో అన్నట్టు నిట్టూర్పు వదులుతాడు. పీళ్ళ హుషార్ గా కాళ్ళు ఊపుతూ, బల్లమీద తిరిగి తాళం వేస్తుంటాడు]

శ్రీ వా రు

[ప్రభావతితో] ఈ భీమాగురించి నీ అభిప్రాయం ఏమిటి?

ప్ర భా వ తి

ఆఫీసులో తిరిగే ఆమగరాయడు ప్రభావతివంటి వాళ్ళకి గాని, ఇంటిపట్టుని తమ అధీనంలోవుండే ఆడదాన్ని నాకే తెలుసునండీ ఇటువంటి వ్యాపారాల సంగతి?

శ్రీ వా రు

ప్రవుల్లా, నీ అభిప్రాయం ఏమిటి ?

ప్ర వు ల్లి

హుజూర్ వారు చివరవరకూ డబ్బుకట్టే యేర్పాటులు చేయిస్తే, నేను భీమా చేస్తాను.

పి ట్టే

రైట్లు, రైట్లు, రైట్లు... నల్లా యోజనమనిసి సార్ పెరిపుల్ల!

శ్రీ వా రు

పంతులుగారూ, మీ అభిప్రాయం ఏమిటి?

రా వు

క్షమించాలి శ్రీవారు, నామెదడు పనిచేయడంలేదు. ఈ వ్యాపారం తమరు ఎలాగో నిర్ణయం చేసివేసి త్వరలో నేను వెళ్ళడానికి సెలవిప్పించమని నామనవి... నాకు పొంట్లోకూడా బాగున్నట్టులేదు. అనుగ్రహిస్తే నేను ఇంటికి వెళ్తాను...

పిళ్ళై

ఎన్నా అవసరమప్ప; నీ శుమ్మాళరు... వెరబావదీ...

శ్రీ వా రు

పిళ్ళైగారూ, ఈ మనిషి ప్రభావతికాదు.

పిళ్ళై

అమా, అమా, అమాసార్; మిస్టేక్, మిస్టేక్, మిస్టేక్ సార్; మరిచి పూడిస్తాని రిజెక్షన్... [రాడం నోట్లుతెచ్చి క్రివారియెదరను బల్లమిద పెడతాడు]

శ్రీ.వా

[నోట్లు పిళ్ళైకేపు తోస్తూ] పి గారూ కొంచెం లెక్క పెట్టండి!

పిళ్ళై

పెటుతునుసార్ : వో పెటుతును [నోట్లు లెక్కపెడు తుంటాడు]

శ్రీ వా రు

[పుస్తకం (తభావతియెదరకు తోస్తాడు. (తభావతి పుస్తకాన్ని తీసి పేజీలు తిప్పుతూవుంటుంది)] పంతులుగారూ, ఇదివరలో ప్రీమియం మొత్తం నాలుగువందలని మాతో మీరు చెప్పినట్లు జాపకం...

రా వు

కుమించాలి, నా మెదడు పనిచేయడంలేదు. తమ వ్యవహారం పిల్లెగారితో ఏర్పాటు చేయించండి... నేను సెలవైతే...

ప్ర భా వ తి

[పుస్తకంలో నుంచి పుస్తకం తీసి] అరే!...

శ్రీ వా రు

ఏమది ?

రా వు

[చిత్తరటాయి చూసి, కంగాడగా లేస్తాడు]

ప్ర భా వ తి

ఏమీలేదు నా ఉత్తరం ఒకటి పొరపాటున ఈ పుస్తకములో వుండిపోయింది.

శ్రీ వా రు

[చిత్తరాన్ని ఆమె చేతిలోనుంచి తీసుకొని] నీవు పొరపాటున వుంచవచ్చును. కాని మేం కావలసిన తీసుకువచ్చాం. పంతులుగారూ వ్యవహారం పూర్తిచేస్తున్నాం కూర్చోండి.

రా వు

నాకు తల బిరిగిపోయినట్లు... తుమించాలి ప్రభువులు
నా పొరబాటులు...

శ్రీ వా రు

[అడ్డాపిస్తా] మీరు కూర్చోండి ... తప్పదు, వీల్లేదు.
మీరు కదలడానికి... అంకమ్మా, రజాక్ ని జాగ్రత్తనిచెప్ప.

అంకమ్మ

బాబు [చేతులు వైకెత్తి సద్దమంటూ, బిగ్గరగా] రజాక్ ఫైల్మాన్

రజాక్

[అవతలనుంచి] జీ హుజూర్ !

అంకమ్మ

రాజావారి ఆజ్ఞ, ఖబర్దార్ !

రజాక్

[అవతలనుంచి] పారామమార్, అచ్చా మహారాజ్,

రా వు

[కుక్కలూకి దిగిపోయినా]

శ్రీ వా రు

మీ వ్యవహారం ఇదిగో పరిష్కారం చేసివేస్తున్నాం,
దీనితో ఆ తలతిరుగుడు ఇకవుండదు.

రా వు

నను తుమించి నెలవిప్పించాలి ప్రభువులు...

పిళ్ళై

ముక్కి-ప్పేనరావూ, వాయ్ముడు, పటవ్, రాజావారి
ఆరర్ ? ఇంపాజిబుల్ నీవు పూడ్చేది... శుమ్మా ఇరు,
[క్రివారిత్తో] రాజావారూ; అంజినూరు. వైవ్ హండ్రట్స్
వుందిసార్ [నోట్లు ఈయబోతాడు]

శ్రీ వా రు

[అక్కడ వుంచమని సాజ్జలేస్తూ] అలా వుంచండి. మేం
డబ్బు ముట్టాకోం.

పిళ్ళై

[క్రివారి యెదరను పెడుతూ] ఆమా, ఆమా, ఎనకు
తెలుసును సార్; పెరియ రాజా యెల్లాం అట్లదా సార్!

శ్రీ వా రు

[ప్రభావతితో] ఈ ఉత్తరంలో మమ్మల్ని గురించికూడా
వున్నది కనుక మేం ఆలోచించే తీసుకువచ్చాం, ఆ తప్పుడు
కూతలకు కారకులైనవారే దాని ఫలితం అనుభవిస్తారు... నీకు
బాధకరంకానీయం; అందుకు అభ్యంతరం లేదుకదా ?

ప్ర భా వ తి

శ్రీవారి చిత్తం. ఎవరికర్క వారు అనుభవించక తప్పు
తుందా ప్రభువుల దృష్టిలో పడినతరువాత ? [హుష్ట్రాణారావుని
కసిగా చూస్తూ] ఒకరిని నిర్బంధించి బాధించినప్పుడు లేనిజ్ఞానం,
ఆస్థితిలో తాము పడినప్పుడైనా కలిగితేచాలు. శ్రీవారి చిత్తం,
తమరు యెటు నిర్ణయించినా సరే.

శ్రీ వా రు

[ఉత్తరం అందిస్తూ] ఈ పుత్తరం చదువు?

ప్ర పు ల్ల
బిగ్గరగా చదవమని నెలవా?

శ్రీ వా రు

ఆ, బిగ్గరగానే; పిళ్ళెగానూ, మీరుకూడా జాగ్రత్తగా
వినండి.

పిళ్ళె

వో, వింటునుసార్, వింటును!

శ్రీ వా రు

అంకమ్మా, ఖబడ్డార్, రాద్రం, నీవు ఆ పంతులు వెన
కను నిలబడు.

అంకమ్మ, రాద్రం

చిత్తంబాబు[రాద్రం యఖ్యప్రాణరావు వెనకను నిలబడతాడు]

ప్ర పు ల్ల

[శ్రీచి నిలబడి, జాగ్రత్తగా ఉత్తరం పఠిలిస్తుంది. ప్రభావతి
యఖ్యప్రాణరావుని కనితీరా చూస్తుంది. రావు చేతులు బలమిడపెట్టి తల
వాల్చివేస్తాడు. శ్రీవారు కోపంతో, మీసం పడినడిగా తిప్పుతూ
వింటాడు. పిళ్ళె అర్థంకాక, తెలిసీ తెలియని మొహం పెడతాడు.
ప్రభావతి జాగ్రత్తగా చదువుతుంది.]

ప్రణయిని ప్రభావతికి :

అలిగినపురస్సరముగా భవదీయ ప్రణయదాసుడు
విన్నవించు విశేషములు :

“విటులపాలిటి యమదూత వేశ్యమాత” అన్నట్లు
మీయమ్మ నన్ను దేవిడిమన్నాచేసి, మూడు నెలలనుంచి
ముప్పతిప్పలు పెడుతూ నేను బాకీ పడిన మూడు పందలూ

ముడుపు చెల్లించనిదే మీ ముంగిలి వాకిలైనా తొక్కడానికి వీలులేదని 144 వ సెక్షను నాపైన ప్రయోగించిననాటినుంచీ, మన్మథుడు ఈ విరహజనుణ్ణి పంచబాణాలతో వేయివిధాల వేటాడుతున్నప్పటికీ, నేను శక్తివంచన లేకుండా ధనాగ్రస్తై కోటివిధాల పాటుపడుతున్నాను. చిట్టచివరకు నా అదృష్టంవల్ల ఒక బంగారు పిచ్చుక నాచేతిలో చిక్కినది. ఇక భయంలేదు.

మీయమ్మ తగు నోటీసైనా ఈయకుండా “లేప్స్” చేయించిన మన ప్రేమపోలసీని మళ్ళీ నేను త్వరలోనే “రెన్యూ” చేయించి అమలులోకి తెచ్చుకోగలవాడను. మన ప్రేమకథ మళ్ళీ ప్రారంభంకాగలందులకు బాకీపడిన ప్రీమియం మూడు వందలూ బహుశా ఈ సాయంత్రమే మీ ముసలిదాని ముందర పారవేయగలను.

కాని ఇందులకు నీ సహాయంకూడా చాలా అవసరం, వైన చెప్పిన బంగారుపిచ్చుకను పిండి నాలుగువందలైనా లాగ వలెనంటే కొన్ని చిక్కులు ఉన్నవి. ఈ బంగారు పిచ్చుక అంత చచ్చుకుంటుందా. దీనిని పని జరిగేటట్టుగా పట్టడంలో నీవు తథ్యకుగా నాటకమాడవలసి యున్నది. అతి తెలివిగా ఒక ప్లేక్ వేశాను. ఈ ప్రీమియం మొత్తం మీకు చెందెడిదే గాన, నీవు ఎలాగైనా మీయమ్మను వొప్పించి తథ్యకైన వేషంతో తక్షణం రావలసింది. చాలా అవసరం. తప్పదు, తప్పదు, తప్పదు.

మీయమ్మ ఇందుకు ఒప్పుకపోతే, ఈ బంగారుపిచ్చుక కల్యాణపురం జమీందారని నీవు చెప్పవచ్చును.

నీవు వెంటనే రావలెను. అడబోయే నాటకానికి మనం ముందుగా “రిహార్సల్స్” వేసుకోవలెను. తరువాత నాటకానికి నీవు నటివి, నేనుసూత్రధారుణ్ణి. రా, రా, రా! వెంటనే రా !

ప్రేయసీ,

నీ ప్రణయదాసుడు, ముఖ్యప్రాణరావు.

[కూర్చుంటుంది]

శ్రీ వారు

[కోపంతో లేచి నిలబడి] పిళ్ళైగారూ, విన్నారా....
దీనికి తగిన శిక్ష...

పిళ్ళై

[లేస్తూ] తెరింజిపోవ్ సార్. ఎనకు తెరింజిపోచ్చి, [ముఖ్యప్రాణరావు వైపు చూస్తూ, పళ్ళు గిట్టకరిచి] ఇందమాదిరి తొడవకట్ట వేబారం, చింపురుకట్ట వేబారం; కళిదేవేబారం, గాడిదె వేబారం... నాన్ సేస్తునుసార్ శిక్షై, రాజావారూ... [కోపంతో పెదవులు వొలుకతూ నిలబడతాడు]

శ్రీ వారు

పిళ్ళైగారూ, మీరు ఆగండి. మాకు జరిగిన అవమానానికి మేం తగిన ప్రాయశ్చిత్తం చేయిస్తాం. మీరు కూర్చోండి.

పిళ్ళై

[కోపంగా తర్చిని తోసి కూర్చుంటాడు]

శ్రీ వారు

పంతులూ... అంకమ్మా, రాద్రం, సరిగా కూర్చో పెట్టండిరా ... [అంకమ్మ, రాద్రం ముఖ్యప్రాణరావుని చెవ్వాటేటూ వట్టి తలయెత్తి కూర్చోబెడతాడు.]

శ్రీ వా రు

పంతులూ, మేం మాటదాటం, ఇదిగో [నోట్లు తీసి]
కట్టవలసిన ప్రీమియం...

పి తృ

[తటాన శీచి, చేయి అడ్డుపెడుతూ] వేండాసార్, అంద
కలిదకు వేండాసార్...

శ్రీ వా రు

పితృగారూ కొంచెం వుండండి. పంతులూ ఇదిగో
ప్రీమియం డబ్బు; మేం ఇచ్చినమాట ప్రకారం ప్రీమియం
చెల్లించ దలుచుకున్నాం. కాని నీ దరిద్రగొట్టుచేతికి ఈయద
లుచుకోలేదు. నీవు వేసిన దొర్భాగ్యపు యెత్తు మాచేత
ప్రీమియం కట్టించి వీళ్ళకి అర్పించడానికే కనుక, ఆమొత్తం
మేమే స్వయంగా వాళ్ళకి అందిస్తున్నాం [ప్రభావతి ప్రశ్నలతో
నోట్లుచెరిసకం యిచ్చి]

చదువు సంధ్యలు సరిగ్గా అబ్బక, ఉద్యోగానికి తగక
తగలబెట్టడానికి తగినంత డబ్బులేదని, తప్పుడు పద్ధతులు అవలం
భించి, నిత్యపంపటి భీమావ్యాపారానికి కళంకాన్ని కూర్చి,
ప్రజలకు ఉపయుక్తమయ్యే భీమాసంస్థవీడ అమాయకపు
ప్రజలకు అసహ్యం కలిగేటట్లు ప్రవర్తిస్తున్న నీవంటి ఏజెంట్ల
కందరక్షిణి బుద్ధిరావటానికి మే మివాదించేశాం ... దొర్భా
గ్యుడా, నీపాడు బ్రతుకీ బంగారు పిచ్చుకే, [మండిపడుతూ]
లే! అక్కడ్నుంచి లే! ... దరిద్రగొట్టా, బంగారు పిచ్చుక
బెడిసికొట్టింది. ఇక ఊరివెంబడిపడి ఊర పిచ్చుకల్ని వేటాడు.

లే...పో...అవతలకుపో [రావు వెళ్ళబోతాడు] ... అగక్కడ,
కదిలావంటే జాగ్రత్త... [పిళ్ళై] పిళ్ళైగారూ మాకు కోపం
వొస్తూంది ... మీరు ఆ మనిషితో మాట్లాడవలసివుంటే,
మాట్లాడి లోపలకు దయచేయండి. ఈ రాత్రి మీరు
మాతోనే భోంచేయాలి; తప్పదు. మీరుమాకు స్నేహితులు...

పిళ్ళై

థేంస్, థేంస్; థేంస్ సార్, రొంబా థేంస్!

శ్రీ వారు

మేం వెళ్తాం [రెండడుగులు వేస్తాడు]

ప్రభావతి - ప్రవుల్ల

[శ్రీవారిని అనుసరిస్తాడు]

పిళ్ళై

[ఒక క్షణం రిటపటాయించి, శ్రీవారి వద్దకు ఆశ్రయం
రెండడుగులు వేసి, ఆయన చేయిపట్టి ఆపుతూ] రాజావారూ, రాజా
వారూ, జూల్ రిగ్వెస్ట్ సార్, జూల్ రిగ్వెస్ట్ [ఆందోళన పడుతూ
రహస్యంగా ఏదో చెపుతూ వుంటాడు]

రావు

[శ్రీవారిని పిళ్ళై కనిపెట్టి, తేబుతోనుంచి రెండు నోట్లు తీసి ఇద్దరి
నాకర్లకూ చెరాక నోటూ రహస్యంగా ఇస్తాడు]

అంకమ్మ, రాద్రం

[నోట్లు అందుకుని "వరే భయంతోదన్నట్టు సాంబరేతాడు]

శ్రీ వారు

[ఇటు తిరగబడతాడు] అంకమ్మ రాద్రం, ఇలారాండి!

అంకమ్మ, రొద్రం
బాబు [దగ్గరకు వెళ్తాడు]

శ్రీ వారు

మీరిద్దరూ పిళ్ళైగారి పక్కనుండి వారికి కావలసిన సహాయం చేయండి... ఖబడ్డార్!

రొద్రం, అంకమ్మ

చిత్తంబాబు [పిళ్ళైకు చెతాకపక్కా నిలబడతాడు]

[క్రివాడు, ప్రభావతి, ప్రభుల సవ్యసంకూ వెళ్ళిపోతాడు]

పిళ్ళై

[కాద్రం, అంకమ్మ పక్కలను నిలబడం చూస్తున్నా, వెంటరమ్మని వాళ్ళకు కనుసంజ్ఞనీ, ముఖ్యప్రాణరావు యెడరకు వొస్తూ చుండి పడుకూ] సేస్తివి వేబారం! నీమూతి వేబారం, తొడపకలు వేబారం, కలిదె వేబారం... ఇడ్డ్యట్, పూల్!

ఎన్నాతలిస్తీవి, పైతైకారి; ఇది ఇన్స్యూరెన్సా, నాడ గమా... ఇది డ్రామావా, సాళ్ళు, స్పీక్ మేజ్! రాస్తను రిజోర్డ్ పెరియ రిజోర్డ్...

ముక్కిప్పేనరావూ, పూడిసిందే, నీ ఉద్దేగం, పూడి సిందే, కూమ్ రివర్ లో మునిగి పూడిసిందే, సచ్చి పూడిసిందే..

[రావు నిట్టూర్చి లేస్తాడు. పిళ్ళై తిరిగి, కొంచెం వెనక్కు వెళ్లి కాద్రం అంకమ్మలను చూస్తాడు]

రావు

[పిళ్ళై మిడకు తిరగండి, కళ్ళైరేకేస్తూ] నీద్రావిడ తం త్రంలో తాత్కాలికంగా తగులుకుపోయాననా ఖదం తొక్కు

తున్నావ్, బబ్బార్; బయటికిరా నీబడాయి కనుక్కొంటాను!...

[పిళ్ళె అంకమ్మనీ రాద్రాన్ని హెచ్చరించబోతాడు. అంకమ్మ రాద్రం పరధ్యాన్నంగా పక్కలకు చూస్తూ నిలబడతాడు. పిళ్ళె వెల వెల బోయి వెనకకు తగ్గి రావు ముందుకు అడుగుకే నీ అడుగుడుగునా ఒక్కొక్క మర్చిని అడ్డుపెడుతూ తత్తరపడతాడు]

రా వు

నాకర్థంకాలి కానిచోట దొరికిపోయి కిక్కురుమనలేక పోయాననా తెగయెగురుతున్నావ్? నిజేపంలా యెత్తిన వ్యాపారాన్ని సీతెలివితక్కువ వాగుడుతో నాశనంచేసి; ఇంకా గాడిద కూతలు కూస్తావ్!

పిళ్ళె

వార్నింగ్ నంబరు వన్,

రా వు

నీవంటి దొర్భాగ్యపు దద్దమ్మల్నీ, నీతీనీయమములేక సీచంగా అమ్మకానికి హాజరయ్యే ఆ తుచ్చస్త్రీలనీనమ్మినందుకు నాడే బుద్ధితక్కువ!

పిళ్ళె

వార్నింగ్ నంబరు టూ!

రా వు

నీవెంత, నీ రకాయింపెంత, నీతోలిఉద్యోగం యెంత, నేనూ నాఉద్యోగమూకాదు. నీవూ నీఉద్యోగమూ, నీకంవెనీ కట్టుకట్టుకుని ఆపాడు కూమ్నదివో మునుగండి. నచ్చిపూడ నరణ్!

పి తృ

వార్నింగ్ సెంటర్ త్రీ!

రావు

మామని పట్టుకుని చేతావాతాకాని బ్రతుకుదెరువు
యేడవడానికి నీలాటి నిర్భాగ్యుణ్ణికాను. దీనితాతలాంటి కంపె
నీలో, సీతలమీద జేజెమ్మనాకర్ సంపాదిస్తాను. [కనీసీరా
చూసివెళ్ళి పోతాడు]

పి తృ

డిన్ మిన్ [తాపతి గుమ్మంవేపుచూస్తాడు. ప్రభావతి, ప్రవుల్ల
ప్రవేశించడం గుర్తిస్తాడు. అంకమ్మ రాద్రాలను చూస్తాడు. వాడుకానీ
అని పొజ్జి బేస్తారు, ముఖ్యప్రాణరావు నిష్క్రమించిన గుమ్మంవద్దకు
దూకుడుగా రెండడుగులువేస్తూ, గూడకట్టు ఎత్తికనుకూ, పెద్దగొంతు
తో పోయవంగా] ఇడ్లెట్, పూల్, తొడవకట్టె, చీంకిలికట్టె;
గెటెట్, గెటెట్, మేజ్ గెటెట్ [కరిమివేసివట్టు వటించి. ఇటుతిరిగి]
కళిదె, వైతైకారి...

ప్రభావతి, ప్రవుల్ల

[గుమ్మంవద్దనిలిచి, పకాపక విరగబడి నవ్వుతూ] పితృగారూ!

పి తృ

[పాళ్ళనిచూసి] పెరబావదీ! [తానూ పకాపకనవ్వుకుంటాడు]

తె ర తొం ద ర

